

ASPECTE PRIVIND VETERANII DE RĂZBOI PUTNENI DIN RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ DE LA 1877 - 1878

**Ionuț Iliescu
Gheorghe Miron**

Anul 1877 avea să se înscrie în istoria Neamului Românesc ca anul înfăptuirii idealului de Independență națională, fără de care nu ar fi fost posibilă evoluția ulterioară și mersul României spre înscrierea ei în rândul marii familii a statelor europene.

Războiul ruso – turc, declanșat în aprilie 1877, a prilejuit lui Mihail Kogălnițeanu, marele bărbat de stat român, ca prin inteligență, pricepere și abilitate diplomatică să fructifice conjunctura internațională și să declare Independența națională, la 9 mai 1877.

Dornică să-și consfințească pe câmpul de luptă independența proclamată, România a căutat să participe la război, însă s-a lovit de rezistența rușilor, care în primăvara anului 1877 se simțeau destul de puternici pentru a-i zdrobi pe turci singuri, nedorind să împartă lauri victoriei cu altcineva.

După o serie de mici succese în fața otomanilor, rușii, după două atacuri nereușite, sunt opriți la Plevna și nevoiți să solicite intrarea românilor în acțiune.

Plevna, acea mică localitate bulgărească, avea să capete în anul 1877 un nume cu rezonanță europeană. Nod al comunicațiilor care de la Sofia mergeau spre Nicopole, Șiștov, Biala și Rusciuk, localitatea era înconjurată de înălțimi mai pronunțate la nord – est și sud, intercalate de nenumărate râpe și măguri care au permis

Comandamentului otoman să folosească configurația terenului pentru a transforma aceste avantaje naturale într-o redutabilă fortăreață¹

Aici, la Plevna, avea să aibă loc botezul de sânge al armatei române, condusă de principele Carol. Bravii soldați și ofițeri putneni ai Regimentelor 8 Linie și 10 Dorobanți Putna aveau istorica și copleșitoarea misiune de a spulbera reduta Grivița, ce reprezenta poarta spre cucerirea Plevnei.

La asaltul final din ziua de 30 august 1877, (ziua Sf. Alexandru) au participat următoarele trupe:

- **Divizia a 4 – a**, formată din Batalionul 2 Vânători, comandat de maiorul Alexandru Candiano Popescu

- **Batalionul 1 din Regimentul 16 Dorobanți**, comandat de maiorul Alexandru Jipa

- **Batalionul 2 din Regimentul 5 Infanterie de Linie**, aflat sub comanda maiorului Leonida Iarca

- **Batalionul 1 din Regimentul 14 Dorobanți**, comandat de maiorul Ion Arabu.

Comanda întregii coloane o avea colonelul Grigore Borănescu. Se adăugau trei batalioane din Regimentul 7 Infanterie de Linie și Batalionul 1 din Regimentul 5 Infanterie de Linie.

În rezervă se aflau cinci batalioane din Regimentele 14, 15 și 16 Dorobanți și Regimentul 13 Dorobanți, la care se adăuga Brigada de Infanterie din Divizia de Rezervă sosită de la Pelișat și instalată pe șoseaua Plevna – Bulgăreni.

Divizia a 3 – a era compusă din Regimentul 8 Infanterie de Linie, alcătuit din două batalioane, unul aflat sub comanda căpitanului Valter Mărăcineanu, iar celălalt a lui Petre Macca și Regimentul 10 Dorobanți Putna, condus de locotenent – colonelul George Măldărescu.

¹ Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *Războiul Neaînmării României. Împrejurări diplomatice și operații militare. 1877 - 1878*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 174.

Batalionul 1 din regiment era comandat de maiorul George Șonțu, iar cel de-al doilea batalion de maiorul George Lipan. La comanda acestei coloane de atac a fost numit colonelul Grigore Ipătescu.

Coloana de susținere a fost compusă din Batalionul 2 din Regimentul 2 Infanterie de Linie și din Regimentul 9 Dorobanți. Această coloană era comandată de colonelul Alexandru Gramont ².

Batalionul 3 Vânători asigura legătura între Diviziile 3 și 4 Infanterie, iar Batalionul 1 din Regimentul 2 Infanterie de Linie asigura siguranța artileriei ³.

În acea zi memorabilă, după patru asalturi sângeroase, românii au reușit să ocupe reduta Grivița 1, pregătind astfel căderea, mai târziu, a întregului complex de fortificații de la Plevna.

La Grivița au fost capturate și cinci tunuri turcești, care au fost împărțite ca trofee între români și ruși, primii luând trei tunuri, iar ultimii două ⁴. Tributul de sânge plătit a fost foarte mare: 19 ofițeri morți și 34 răniți și 2.511 gradați și soldați morți sau răniți ⁵.

La 6 septembrie 1877, o coloană de atac, formată dintr-un batalion din Regimentul 15 Dorobanți, un batalion din Regimentul 9 Dorobanți, urmat în rezervă de un batalion din Regimentul 1 Linie și susținută de un batalion din Regimentul 5 Dorobanți și două companii din Regimentul 7 Dorobanți, a dat asaltul asupra redutei Grivița 2.

După lupte crâncene, românii au fost respinși, pierzând 22 de ofițeri și 1.167 de soldați morți și răniți ⁶.

² *Ibidem*, p. 196 - 197.

³ Acad. Ștefan Pascu (coord.), *Independența României*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1977, p. 172.

⁴ General Al. Candiano - Popescu, *Războiul Neatârănarei. Istorie Critică, Asaltul și luarea redutei Grivița*, Institutul de Arte Grafice și Editură „Flacăra”, București, 1913, p. 45.

⁵ Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *op. cit.*, p. 206.

⁶ Gheorghe D. Stoean, Ion G. Pană, *Epopeea Independenței României*, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 1977, p. 231 - 233.

La 7 octombrie 1877, în urma unei scurte dar puternice pregătiri de artilerie, trupele române au atacat din nou reduta Grivița 2.

Artileria română a bombardat nu numai reduta ci și întăriturile turcești din jurul ei și rezervele otomane din adâncimea poziției de la Plevna. Bombardamentul a urmărit să provoace cât mai multe stricăciuni redutei Grivița 2, dar și împiedicarea sosirii rezervelor în ajutorul acesteia.

În acea zi, au fost date două atacuri asupra redutei, ambele respinse de către turci, atât românii cât și turcii suferind pierderi grele.

În această luptă s-au distins Regimentul 13 Dorobanți, Batalionul 1 Vânători, Batalionul 1 din Regimentul 5 Dorobanți și Regimentul 7 Infanterie de Linie.

Un al treilea atac întreprins de trupele române a fost și el respins, 21 de ofițeri și peste 900 de soldați rămânând pe câmpul de luptă.

Acesta a fost ultimul atac dat supra redutei Grivița 2 de către români, comandamentul militar hotărând să o lichideze prin alte mijloace, cum ar fi săparea unei galerii de mină până sub redută, pentru a o arunca în aer⁷

Indiferent de rezultatul acestor atacuri, armata română a dat dovadă de dârzenie și spirit combativ, bravură și spirit de sacrificiu, calități apreciate de către toți participanții la lupte, inclusiv de către turci.

Puternica întăritură otomană de la Plevna, neputând fi cucerită printr-un atac direct, s-a luat decizia de a fi încercuită, spre a forța capitularea turcilor prin tăierea liniilor de aprovizionare. Trupele rusești au ocupat unele localități care asigurau comunicarea cu Sofia, Rahova și Vidin; astfel, la 19 octombrie 1877 a fost ocupată prin surprindere localitatea Teteven pe Vid, iar la 28 octombrie 1877 a fost ocupată Vrața⁸

⁷ *Ibidem*, p. 240 - 242.

⁸ Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *op. cit.*, p. 226.

Între 20 – 26 octombrie 1877, Divizia a 4 - a română a ocupat poziții între Dolni Etropol și râul Vid, iar Brigada 1 din Divizia a 2 - a a înaintat pe înălțimea din fața Opanezului. Linia blocată a Plevnei a fost împărțită, din punctual de vedere al exercitării comandamentului, în șase sectoare, trupelor române revenindu-le sectorul 1, comandat de Alexandru Cernat.

Sectorul generalului Cernat cuprindea cinci brigăzi de infanterie (Diviziile a 2 - a și a 3 - a române) cu artileria aferentă și o brigadă de călărași (Regimentele 3, 4 și 7), totalizând 20 de batalioane și 10 baterii ⁹

O mare victorie a trupelor române a fost obținută prin ocuparea Rahovei. Trupele românești destinate atacului de la Rahova însumau 3.700 de infanteriști (Regimentul 10 Dorobanți Putna, câte un batalion din Regimentele 1, 4 și 15 Dorobanți, o companie din Regimentul 6 Dorobanți și o companie de geniu), Regimentele 2, 7 și 9 Călărași și 22 de tunuri. Toate aceste forțe se aflau sub comanda colonelului Gheorghe Slăniceanu. Alături de români, a acționat și un regiment de ulani * ruși, sub comanda generalului Bogdan Theophil von Meyendorff ¹⁰

Rahova era bine apărată, având pe o lungime de 3.000 de metri, patru redute unite între ele prin șanțuri de apărare, care ofereau protecție otomanilor.

Atacul asupra Rahovei a început în dimineața zilei de 7 noiembrie 1877, luptele durând până la 9 noiembrie, când puternicul bastion otoman se afla în mâinile românilor.

În luptele de la Rahova s-a distins Batalionul Muscel din Regimentul 4 Dorobanți Argeș. Comandantul acestui regiment, generalul Dimitrie Giurescu și-a pierdut viața, însă sacrificiul acestuia, alături de alte sute de eroi, nu a fost în zadar.

⁹ *Ibidem*, p. 227.

* **ulani** - cavaleriști.

¹⁰ *Ibidem*, p. 233.

Eroismul ostașilor români a fost subliniat de toți corespondenții de presă și de observatorii militari străini aflați pe teatrul de operații, articole elogioase la adresa acestora apărând în S.U.A., Austria, Franța, Spania și Elveția ¹¹

Forțele româno - ruse au reușit izolarea completă a turcilor, lăsându-i fără posibilitatea de a fi aprovizionați. În lipsa proviziilor, în noaptea de 9 decembrie 1877, Osman Pașa a făcut o încercare de a ieși din încercuire în direcția Opanez. După ce au ieșit în liniște din fortificații, otomanii au trecut râul Vid și au atacat, după un marș de aproape 3 km, trupele rusești.

După lupte crâncene la baionetă, rușii, mai numeroși, l-au silit pe Osman Pașa să se retragă, acesta fiind și rănit. Tot în această noapte, a fost ocupată de către români și reduta Grivița 2, care fusese părăsită de către turci ¹².

A doua zi, Osman Pașa, cu toată armata sa, a capitulat, predându-și sabia colonelului român Mihail Christodulo Cerchez ¹³

Meritele armatei române au fost recunoscute și de presa internațională. De exemplu, „*Londoner Journal*” a afirmat că: „*La Plevna românii s-au bătut ca leii și au câștigat laurii gloriei. Cu toate grelele sacrificii ce le-au fost impuse de război, ei au știut să-și îndeplinească și îndatoririle internaționale, din toate punctele de vedere*” ¹⁴.

Victoria de la Plevna a permis românilor să înceapă ofensiva de la Vidin, pentru zdrobirea forțelor otomane din nord vestul Bulgariei.

La sfârșitul lunii decembrie, trupele românești din Divizia 1 - a erau dispuse pentru atac: un batalion din Regimentul 1 Dorobanți,

¹¹ Nicolae Ciachir, *Războiul pentru independența României în contextul european (1875 - 1878)*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 217.

¹² Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *op. cit.*, p. 241.

¹³ *Ibidem*, p. 243.

¹⁴ Mihai Pelin, *Căderea Plevnei. 28 noiembrie 1877*, Editura Albatros, București, 1977, p. 112.

un escadron de călărași, însoțit de o baterie de artilerie, Brigada 1 Infanterie și 4 baterii de artilerie, Regimentul 9 Doșobanți, un batalion din Regimentul 3 Dorobanți și o baterie de artilerie.

Pentru a se desăvârși blocada Vidinului, terenul a fost împărțit în trei sectoare:

- **Sectorul 1 (de sud)**, care urma să fie ocupat de Divizia a 4-a.
- **Sectorul 2 (de vest)**, destinat Diviziiei 1, se întindea de la flancul stâng al sectorului 1 până la pâraul Topolovița.
- **Sectorul 3 (de nord)**, de la Topolovița pe o linie de front situată în fața întăriturilor inamice de la Smârdan, Inova și Capitanovcea. Brigada 2 din Divizia a 2 - a avea să ocupe acest sector. La stânga sectorului 3 operau Regimentele 1 și 2 Roșiori, precum și Regimentele 2 și 8 Călărași ¹⁵

Comandantul corpului armatelor române, colonelul Mihail Cerchez, a decis atacul asupra Smârdanului, considerat punctul central pentru cucerirea Vidinului.

La 24 ianuarie 1878, maiorul Eftimie Ulescu, împreună cu două companii din Regimentul 6 Infanterie de Linie și cu cea mai mare parte a Regimentului 4 Infanterie de Linie, au început atacul asupra Smârdanului. Efortul dorobanților a fost dublat de șarja de cavalerie a Regimentului 8 Călărași din escadronul de Suceava. După lupte crâncene, românii au cucerit atât Smârdanul cât și Inova, ultimul punct de susținere a Vidinului. Prețul a fost însă foarte mare: 600 de morți și răniți au avut românii, otomanii lăsând pe câmpul de luptă peste 400 de morți și răniți, alte 300 de oameni căzând în prizonierat ¹⁶

Cercul din jurul Vidinului fiind acum închis, artileria română a putut efectua trageri eficiente asupra cetății, fiind folosite peste 100 de baterii de artilerie, chiar și de pe malul românesc, de la Calafat.

Începută la 26 ianuarie 1878, bătălia avea să se sfârșească la 4 februarie 1878, când ultimele forme otomane de rezistență erau

¹⁵ Constantin Căzănișteanu, Mihail E. Ionescu, *op. cit.*, p. 253.

¹⁶ *Ibidem*, p. 256 – 257.

eliminate. Tirul artileriei române a fost atât de puternic și concentrat și a provocat atât de multe pagube otomanilor încât, la 1 februarie 1878, generalul Alexandru Cernat, din motive umanitare, a ordonat încetarea focului pentru un timp, în speranța că misiunea de încheiere a păcii, condusă de colonelul Ștefan Fălcoianu, va da rezultate. Turcii însă nu au admis să se predea, preferând ca soarta să fie decisă de arme.

După ce garnizoana otomană a fost din nou supusă unui violent bombardament de artilerie, la 4 februarie 1878 ostilitățile au fost suspendate, ca urmare a încheierii Armistițiului ruso - otoman.

Colonelul Ștefan Fălcoianu a convenit cu Izzet Pașa ca turcii să evacueze cetatea, aceasta urmând să fie ocupată de o garnizoană română, lucru ce s-a întâmplat la 24 februarie 1878. Operațiunile militare de la Vidin au reprezentat ultimul act de război al campaniei de la sud de Dunăre ¹⁷

Războiul se terminase. Oștenii trăiau acum bucuria întoarcerii acasă, mândria împlinirii datoriei față de țară, dar și îngrijorarea a ceea ce puteau regăsi acasă, a ceea ce vor avea de făcut și refăcut în gospodăriile lor.

Odată așezată pușca în rastel, sapa și coarcele plugului, cu strângerea lor fermă în mâinile deja ostenite, trebuiau să alunge cât de cât spectrul sărăciei. Revenirea la normal însemna o nouă luptă.

Viața, familia îi obligau a o purta cu aceeași îndârjire și statornicie.

Se întorceau cu proaspetele imagini ale luptelor duse, cu chipurile camarazilor căzuți, ale bravilor comandanți, cu speranța că cei de acasă le vor prețui fapta, vor fi alături, vor face ceva în ajutorul lor. Singuri le-ar fi fost greu să reia firul vieții pe timp de pace.

Și nu greșeau. Societatea românească, instituțiile Statului, de la guvern până la primării, oameni de bine se vor regăsi într-o gamă largă de măsuri, chiar amalgamate, dar având același miez al faptelor lor: ajutorarea veteranilor din război, onorarea lor, respectul și

¹⁷ *Ibidem*, p. 259.

închinăciunea în fața gestului lor de a se avânta, cu prețul morții și al suferinței, în iureșul luptelor pentru dreapta cauză românească – Independența tânărului stat abia încheiat - România.

a) Veteranii artileriști din județul Putna

Un rol deosebit de important în desfășurarea operațiunilor de la sud de Dunăre în timpul Războiului de Independență de la 1877 - 1878 l-au avut, fără îndoială, trupele de artilerie, care au facilitat glorioasele asalturi la redute ale dorobanților, călărașilor, infanteriștilor și militarilor care alcătuiau trupele de linie. Așa cum era și firesc, mai multe regimente ale acestei Arme au avut în alcătuirea lor și militari din Județul Putna.

Unul dintre ei era Bucă Irimia din Focșani carc, deși rezervist, era chemat, la 14 ianuarie 1878, la Regimentul din care făcea parte, 2 Artilerie ¹⁸

La începutul lunii aprilie a anului 1878, după cum rezultă din corespondența dintre Prefectura Județului Putna și Primăria Orașului Panciu, familiile a doi artileriști din acest oraș primeau câte 50 de lei ajutor „*pentru veșuire*” ¹⁹ Cei doi militari neavând proprietate funciară, în cazul lor nu se putea aplica legea referitoare la efectuarea muncilor agricole pentru familiile rezerviștilor și mobilizaților.

Așa cum era și firesc, meritele eroismului dovedit pe câmpul de luptă de artileriștii putneni trebuia să fie recunoscut de către Stat. Tocmai de aceea, ei aveau să fie decorați încă din această perioadă; de exemplu, ca urmare al Ordinului nr. 5.678 a Ministerului de Război se trimitea, la 27 iunie 1878, „*Crucea Trecerii Dunării*” pentru artileristul Călimănescu Dima ²⁰.

¹⁸ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vrancea (în continuare se va cita: S. J. A. N. Vn.), fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 1 / 1878, f. 12.

¹⁹ *Ibidem*, f. 97.

²⁰ *Ibidem*, f. 392.

Soldatul Teodor Costache din Movilița, provenind din Regimentul 3 Artilerie, Batalionul I, fusese decorat cu „*Crucea Trecerii Dunării*”²¹

Fapt deosebit de regretabil, artileriștii din județul nostru s-au văzut nevoiți să se plângă la Prefectura Județului Putna de faptul că, primăriile comunelor în care beneficiază le lasă familiile muritoare de foame, nelucrându-le pământurile. Doi dintre ei, din Mircești²² și Nămolosa²³, făceau parte din Coloana de munițiuni a Regimentului 3 Artilerie.

Unii artileriști se confruntau cu alt gen de probleme: din cauza infirmităților căpătate pe câmpul de luptă, nu mai puteau munci, nefiind capabili să-și asigure existența. Drept urmare ei aveau neapărată nevoie de pensie sau de ajutoare financiare acordate de stat²⁴.

În 1928, la Constanța s-au organizat serbările semicentenarului Dobrogei. Printre cei care doreau să participe la eveniment se numără și Bădică Constantin zis Ghinea din Adjud, din Regimentul 3 Artilerie²⁵, cu reședința la Brăila.

În 1933, printre veteranii artilcriști se numără și Neculai Ion, decorat în 1906 cu Medalia Jubiliară „*Carol I*” și în 1927 cu „*Medalia Comemorativă a Proclamării Independenței*”²⁶ Din aceeași unitate militară făcuse parte și soldatul Vârlan Grigore din Odobești care primise „*Crucea Trecerii Dunării*” și Brevetul care o însoțea, cu numărul 1533 din 22 mai 1878²⁷

La Pâncești trăiau veteranii Bostan Vasile, soldat, contingentul 1875, provenind din Regimentul 4 Artilerie și fiind decorat cu „*Medalia Jubiliară Carol I*” Din aceeași unitate provenea

²¹ *Ibidem*, f. 612.

²² *Ibidem*, f. 287 - 287 verso.

²³ *Ibidem*, f. 293.

²⁴ *Ibidem*, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 47 - 47 verso, f. 378.

²⁵ *Ibidem*, dosar nr. 38 / 1928, f. 46.

²⁶ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 148.

²⁷ *Ibidem*, f. 218.

și Vasile Ion II, caporal, brevetele decorațiilor primite fiindu-i luate de ruși în timpul Primului Război Mondial ²⁸

Vasile Constantin din Focșani, sublocotenent, luptase în Regimentul 3 Artilerie, Batalionul II, fiind contingentul 1872. Decorațiile primite s-au pierdut în timpul primei conflagrații mondiale ²⁹

La Adjud, caporalii Teodorescu Ioan, zis Feraru și Tănase Vasile, ambii contingentul 1875, fuseseră decorați cu „Crucea Trecerii Dunării” „Medalia Jubiliară Carol I” și „Medalia Comemorativă a Proclamării Independenței” ³⁰

În 1939 mai trăiau încă veterani artileriști din județul Putna, după cum urmează: soldatul Nicolai Ioan din Mândrișca, Regimentul 3 Artilerie, contingentul 1877 ³¹; soldatul Vasile Constantin din aceeași unitate, contingentul 1872 Focșani, caporalii Teodorescu Ioan și Tănase Vasile din aceeași unitate, contingentul 1875, Adjud ³², Vârlan Grigore, tot din Regimentul 3 Artilerie, contingentul 1877, Odobești; soldatul Bostan Vasile din Regimentul 4 Artilerie, contingentul 1876, Pănțești; caporalul Vasile Ioan II, din aceeași unitate și aceeași localitate, contingentul 1876 și soldatul Paris Gheorghe din Regimentul 3 Artilerie, contingentul 1870, Sascut ³³

b) Veteranii călărași din județul Putna

Prima informație referitoare la putnenii care au luptat în această Armă datează de la 4 ianuarie 1878, când Prefectura Județului Putna trimitea Intendenței Militare din Turnu Măgurele următoarea Adresă: „*Anexatul pachet depus la Prefectură de Ioan Petcu din comuna Călienii, părintele soldatului Petcu Vasile din al 6-lea*

²⁸ *Ibidem*, f. 228.

²⁹ *Ibidem*, f. 250.

³⁰ *Ibidem*, f. 253.

³¹ *Ibidem*, dosar nr. 29 / 1939, f. 259 verso.

³² *Ibidem*, f. 259.

³³ *Ibidem*, f. 260.

regiment de Călărași, în care se află obiectele următoare: 1 cojoc, 1 cămașă, 1 pereche ismene, 1 pereche ciorapi, 1 pereche mănuși de lână.

*Vă rog să binevoiți a face să se dea în primirea aceluia soldat – ce este cu corpul său la Rahova, împreună și cu anexata scrisoare, iar de primire vă rog să răspundeți”*³⁴ Regimentul 6 Călărași își avea reședința la Tutova³⁵

La 20 ianuarie 1878, colonelul George Arion, comandantul Regimentului 6 Călărași activ, îl chema sub arme pe sergentul I. Tomescu, în baza Ordinului Telegrafic nr. 47. Acesta urma să beneficieze de foi de drum pentru călătoria cu trenul de la Mărășești la Craiova³⁶.

La fel s-a întâmplat cu militarii din Escadronul II Călărași Putna, Regimentul 6 Călărași, proveniți din Parava³⁷, Sascut³⁸, Mândrișca³⁹ și Bătinești⁴⁰

Convocările nu au încetat nici în luna aprilie, când mulți călărași plecau din Focșani la Turnu Severin cu familiile, utilizând vagoanele de clasa a doua și permițându-li-se bagaje cu o greutate de maximum 400 kg⁴¹ Este drept însă că o parte dintre ei au fost opriți în Capitală⁴²

În luna mai a anului 1878, zeci de călărași au fost trimiși la Slatina⁴³.

Aidoma celorlalți colegi de arme și călărașii au fost copleșiți de tristețe atunci când familiile lor îi anunțau prin intermediul

³⁴ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1878, f. 3 - 3 verso.

³⁵ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 124.

³⁶ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1878, f. 14.

³⁷ *Ibidem*, f. 30 - 31.

³⁸ *Ibidem*, f. 35.

³⁹ *Ibidem*, f. 62.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 68.

⁴¹ *Ibidem*, f. 111.

⁴² *Ibidem*, f. 119 - 119 verso.

⁴³ *Ibidem*, f. 128 - 128 verso.

scrisorilor că autoritățile locale, încălcând flagrant legile în vigoare și dovedind crasă nepăsare și lipsa oricărei urme de umanitate, le lăsau pământurile nemuncite. Tocmai la acest aspect face referire și plângerea înaintată de Enache Iordachi, comandantului Coloanei a 3-a de Muniții.

„Domnule Căpitan,

Subsemnatul Brigadier din Regimentul 6 de Călărași din comuna Costieni, plasa Biliești, districtul Putna.

Primind de acasă mai multe scrisori cum că Primăria acelei comune nu au luat nici o măsură de cultivarea pământului meu din anul expirat 1877, cum și până în vara anului present. Din așa cauză poate copiii și fimeea mea stă în mare suferință pe viitor de hrana zilnică, ca de un an mai bine de zile plecat în marș de resbel și plin de suferinți stând și astăzi”⁴⁴.

Cu totul altfel stăteau lucrurile la Sascut, unde nu doar că pământurile călărașilor fuseseră lucrate, dar familiile lor erau ajutate cu lemne pe timp de iarnă⁴⁵

La Metă, în schimb, unul dintre călărașii concentrați se plânge, în martie 1878, nu doar de nepăsarea autorităților locale ci și de faptul că vecinii i-au muncit pământul în propriul lor folos, făcându-se stăpân pe roadele acestuia⁴⁶, estimând pagubele la 41 de lei⁴⁷ Soția și cei trei copii ai săi se aflau, astfel, într-o situație cu adevărat critică⁴⁸ În disperare de cauză, el nu s-a limitat a cere doar ajutorul Prefecturii putnene, ci și Ministerului de Interne⁴⁹ Ca urmare a acestor demersuri, familia sa avea să fie până la urmă ajutată cu alimente și lemne de foc⁵⁰

⁴⁴ *Ibidem*, f. 295 - 295 verso.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 35 - 35 verso.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 68 - 69.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 71.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 70 - 70 verso.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 71 - 71 verso.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 72.

Dacă la Adjdu - Vechi autoritățile s-au achitat de obligațiile avute față de familiile concentraților ⁵¹, la Valea Seacă lucrurile au stat cu totul altfel, mărturia mai multor călărași din localitate, din 31 mai 1878, fiind grăitoare: *încă din anul expirat, de când suntem concentrați, Primăria comunei Valea Seacă n-au luat nici o măsură de a li se cultiva pământul, lăsându-ne pe bătrânii și neputincioșii noștri părinți a fi muritori de foame* ⁵².

Situații asemănătoare întâlnim la Bolotești ⁵³, Sascut ⁵⁴, Adjdu ⁵⁵, Călienii ⁵⁶, Suraia ⁵⁷, Vulturul de Jos ⁵⁸, Bâlca ⁵⁹, Diocheți ⁶⁰ și Crucea de Sus ⁶¹.

Oripilat de atâtea cazuri de proprietăți ruinate și distruse, de soții, copii și părinți muritori de foame și neajutorați ⁶², la 22 mai 1878, comandantul Escadronului 2 Cavalerie din cadrul Regimentului 6 Călărași cerea Prefecturii să rezolve de urgență aceste probleme; consecințele negative ale soluționării acestor cazuri erau multiple: *„pe lângă că se lasă în lipsă de hrană familiile lor, dar se aduce și cel mai rău moralului și disciplinei trupei”* ⁶³

O altă problemă reclamată de călărașii concentrați era aceea a scutirii lor de plata impozitului (a contribuțiilor), în conformitate cu legile în vigoare ⁶⁴

⁵¹ *Ibidem*, f. 90.

⁵² *Ibidem*, f. 282 - 282 verso.

⁵³ *Ibidem*, f. 283.

⁵⁴ *Ibidem*, f. 284.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 285

⁵⁶ *Ibidem*, f. 286 - 286 verso.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 289.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 290.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 292.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 408.

⁶¹ *Ibidem*, f. 513.

⁶² *Ibidem*, f. 585 - 585 verso.

⁶³ *Ibidem*, f. 408.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 28 - 28 verso.

La 20 iunie 1878, Divizia a 2-a de Cavalerie, în baza Ordinului nr. 5.917 / 1878 emis de Ministerul de Război, a trimis în județul Putna trei medalii „Crucea Trecerii Dunării” pentru tot atâția călărași căzuți la datorie, fie pe câmpul de luptă, fie în spitalele militare de campanie: Paraschiv Dobre din Suraia, Dafinoiu Ion din Câmpuri și Blaj Eftimie din Movilița. Acestea vor fi fost așezate la ușile bisericilor din comunele menționate ⁶⁵

Soția călărașului din Movilița, având un copil de crescut, avea să primească pensie ⁶⁶

În 1906, călărașul sovejan Ilie Vasile, soldat în Regimentul 6 Călărași, avea să primească „Medalia Jubiliară Carol I”, însoțită de Brevet ⁶⁷

Dintre veteranii doritori să participe la Constanța la serbările Semicentenarului Dobrogei, amintim pe următorii călărași: Grigore Vârlan zis Marinoiu, din Odobești, sergent în Regimentul 6 Călărași, contingentul 1876 ⁶⁸; Măriuță Alecu din Adjudu - Vechi, soldat în Regimentul 7 Călărași, contingentul 1875; Nedelcu Grigore din Vulturu, soldat în Regimentul 6 Călărași, contingentul 1874 ⁶⁹; Munteanu Constantin din Adjudu - Vechi, soldat în aceeași unitate, contingentul 1874 ⁷⁰

În anul 1933, puțini veterani călărași din județul Putna se mai puteau lupta cu bătrânețile:

- Radu Ioan, soldat în Regimentul 6 Călărași, contingent 1870, cu domiciliul în Adjud; a fost decorat cu „Crucea Trecerii Dunării” și „Apărătorii Independenței”

- Ioan Calalb, brigadier în aceeași unitate, contingent 1874, tot din Adjud, având aceleași decorații

⁶⁵ Ibidem, f. 363 - 363 verso.

⁶⁶ Ibidem, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 46 - 47 verso.

⁶⁷ Florica Albu, Iulian Albu, *Monografia comunei Soveja*, Editura Universal Dalsi, București, 2002, p. 36.

⁶⁸ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 38 / 1928, f. 44.

⁶⁹ Ibidem, f. 46.

⁷⁰ Ibidem, f. 76.

- Bădic Constantin, caporal în aceeași unitate, același contingent, din aceeași localitate și posedând aceleași decorații ⁷¹

- Ion Olaru, sergent în aceeași unitate, contingent 1874, de loc din Călienii, decorațiile fiindu-i luate de germani în timpul Primului Război Mondial

- Ion Iftemie, caporal în aceeași unitate, contingent 1876, tot din Călienii, decorațiile sale având aceeași soartă

- Enache Ion, soldat în aceeași unitate, contingent 1870, din Copăcești, decorațiile lui fiind pierdute ⁷²

- Momanu Vasile, soldat în aceeași unitate, contingent 1872, din Mănăstioara, decorat cu „Crucea Trezorii Dunării” și „Medalia Jubiliară Carol I” ⁷³

- Cărniciu Istudor, soldat în aceeași unitate, contingent 1876, din Nămolosa Sat ⁷⁴

- Ciobanu Ștefan, soldat în aceeași unitate, contingent 1871, având Brevetul nr. 253 din 10 mai 1906 pentru „Medalia Jubiliară Carol I” din Nănești ⁷⁵

- Mihălcea Berbece, soldat în aceeași unitate, contingent 1871, având „Crucea Trezorii Dunării”, „Războiul de Independență 1877 - 1878” și „Medalia Jubiliară Carol I”, din Păunești

- Costache Câmpeanu, soldat în aceeași unitate, același contingent, având aceleași medalii, inclusiv „Medalia Comemorativă”, din aceeași localitate ⁷⁶

- Ioan Racoviță, soldat la Escadronul II Tren Auzelier, Contingent 1870, având Brevetul nr. 21 / 1878 pentru „Crucea Trezorii Dunării”, din Pufești ⁷⁷

⁷¹ Ibidem, dosar nr. 98 / 1933, f. 253.

⁷² Ibidem, f. 143.

⁷³ Ibidem, f. 149.

⁷⁴ Ibidem, f. 155.

⁷⁵ Ibidem, f. 201.

⁷⁶ Ibidem, f. 203.

⁷⁷ Ibidem, f. 177.

- Apostol Mihai din Focșani, sergent, în același escadron, decorat cu „Crucea Trecerii Dunării”

- Florea Gheorghe, sergent în aceeași unitate, contingent 1874, din Sascut

- Buliu Gheorghe, soldat în același escadron, contingent 1875, din aceeași localitate ⁷⁸

- Chiorcea T. Gheorghe, soldat în aceeași unitate, contingent 1875, din Valea Seacă ⁷⁹

În 1939, în județul Putna mai trăiau încă destui veterani proveniți din Regimentul 6 Călărași:

- Radu Ioan, soldat, contingentul 1870, cu domiciliul în Adjud

- Ioan Calalb, caporal, contingentul 1874, cu domiciliul în Adjud

- Bădic Constantin, caporal, contingentul 1874, cu domiciliul în Adjud

- Mereuță Alecu, sergent, contingentul 1875, cu domiciliul în Adjudu - Vechi

- Ioan Olaru, soldat, contingentul 1874, cu domiciliul în Călienii

- Ioan Ifimie, caporal, contingentul 1876, cu domiciliul în Călienii

- Prunache D. Sandu, soldat, contingentul 1871, cu domiciliul în Câmpineanca

- Enache Ioan, soldat, contingentul 1870, cu domiciliul în Copăcești

- Cârneciu Istudor, soldat, contingentul 1876, cu domiciliul în Nămolosa - Sat

- Ciobanu Ștefan, soldat, contingentul 1871, cu domiciliul în Nănești

- Antohi Bucșă, soldat, contingentul 1871, cu domiciliul în Parava

- Mihalea Berbece, contingentul 1870, cu domiciliul în Păunești

⁷⁸ *Ibidem*, f. 192.

⁷⁹ *Ibidem*, f. 163.

- Costache Câmpeanu, contingentul 1877, cu domiciliul în Păunești
- Racoviță Ioan, soldat, contingentul 1874, din Escadronul 2 Tren Auzelier, cu domiciliul în Pufești
- Tomozei Nicolai, soldat, contingentul 1876, cu domiciliul în Ruginești
- Florea Gheorghe, soldat, contingentul 1874, cu domiciliul în Sascut
- Gheorghe T. Tudose, caporal, contingentul 1874, cu domiciliul în Suraia
- Taban Nicolai, soldat, contingentul 1875, cu domiciliul în Tulnici
- Chiorcea T. Gheorghe, soldat, contingentul 1875, cu domiciliul în Valea Seacă
- Ștefan Miron, soldat, contingentul 1874, cu domiciliul în Vultur⁸⁰

c) Veteranii dorobanți, grăniceri, infanteriști și roșiori din județul Putna

Deoarece Regimentul 10 Dorobanți a fost unitatea emblematică a județului Putna în ultimul sfert al secolului al XIX-lea, indisolubil legată de cumplitele bătălii din timpul Războiului de Independență de la 1877 - 1878, informațiile documentare referitoare la ceilalți veterani putneni proveniți din regimentele de dorobanți sunt foarte puține la număr.

Referindu-ne la Regimentul 5 Dorobanți, o statistică întocmită de Prefectura Județului Putna îl amintește pe Cristian S. Ion din Movilița, sergent, contingentul 1878. El a fost decorat cu „*Crucea Trecerii Dunării*” în 1878, „*Medalia Jubiliară Carol I*” din 1906 și „*Apărătorii Independenței*” în 1927⁸¹

⁸⁰ *Ibidem*, dosar nr. 29 / 1939, f. 259 - 260 verso.

⁸¹ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 190.

În 1878, ușa Bisericii „Ovidenia” din Focșani a fost împodobită cu „Crucea Trecerii Dunării” trimisă pōst-mortem pentru sergentul Mărculescu Petre din Regimentul 9 Dorobanți, căzut la datorie. Decorația a căpătat această destinație deoarece „Ovidenia” era biserica parohiei din care făcea parte eroul - „unde dānsul și-a avut poporul”⁸² Sergentul a decedat la 11 ianuarie 1878, la Spitalul din Turnu Măgurele⁸³

Din aceeași unitate a făcut parte și sergentul major Davidescu Ioan din Panciu, contingentul 1877⁸⁴.

În 1939, printre veteranii putneni de la 1877 - 1878 care-și duceau cu demnitate zilele bătrâneților se număra și Ioan Chiriacescu din Găuri, plutonier în Regimentul 16 Dorobanți, contingentul 1868⁸⁵, unitate care-și avea sediul la Botoșani. El făcuse parte din Compania a VI-a și fusese decorat cu „Crucea Trecerii Dunării”, „Apărătorii Independenței”, „Medalia Jubiliară Carol I” și „Medalia Comemorativă a Proclamării Independenței” (1927)⁸⁶

În ceea ce-i privește pe geniști, documentele din 1878 amintesc pe următorii veterani din Compania 2 Geniu: caporalul Stănoiu Andrei din Jariștea, caporalul Prescură Toader din Odobești și sergentul Ene Ghiță din același oraș, toți trei primind medalia „Apărătorii Independenței Române”⁸⁷

La 7 iulie 1878, Compania a 4-a din Batalionul de Geniu trimitea soldatului Bîndaru Ion din Plasa Biliiești medalia „Crucea Trecerii Dunării” La acea dată, fostul genist făcea parte din trupele de miliție. Referindu-se la fostul luptător, comandantul Batalionului menționează: „să se dea în primire, meritând a o purta”⁸⁸

⁸² *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1878, f. 633.

⁸³ *Ibidem*, f. 560 - 560 verso.

⁸⁴ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 188.

⁸⁵ *Ibidem*, dosar nr. 29 / 1939, f. 259.

⁸⁶ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 166.

⁸⁷ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1878, f. 618.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 435.

În luna septembrie a anului 1878, un alt fost genist primea aceeași medalie - soldatul Stănoiu Andrei din Bătinești⁸⁹

Printre veteranii putneni din Războiul de Independență care ar fi dorit să ia parte, în toamna anului 1928, la serbările Semicentenarului Dobrogei ce s-au desfășurat la Constanța, se număra și Petroșanu Ioan din Focșani, fost luptător în Batalionul 1 Geniu, contingentul 1871⁹⁰

Dintre unitățile militare care au scris cu litere de sânge dreptul României la independență nu putea lipsi Regimentul 2 Grăniceri. Dintre aceștia, opt ostași au fost din Răcoasa, cărora comuna le-a ridicat, prin contribuția întregii comunități, un frumos monument inaugurat în 1916. Aflat în curtea Căminului Cultural din Răcoasa, monumentul este alcătuit dintr-un obelisc și un postament de beton, pe care acesta se sprijină. Cei care l-au realizat – grănicerii din Compania 120 a Regimentului 2 – au săpat în piatră următoarea inscripție: „În amintirea vitejilor din comuna Răcoasa, județul Putna, morți pentru țară în Războiul Neatârării 1877 - 1878”⁹¹

Dintre infanteriștii care s-au distins pe câmpul de luptă, se cuvine să-i amintim pe câțiva componenți ai Regimentului 2 Infanterie care s-au bucurat nu doar de concedii, ci și de recunoașterea vitejiei lor, prin acordarea de medalii și decorații:

- sergent major Anghel Vasile, comuna Valea Seacă, Plasa Răcăciuni

- caporal Munteanu Nicolae, comuna Burcioaia, Plasa Răcăciuni

- soldat Nicolae G., Focșani

- soldat Soare Ion, comuna Vidra, Plasa Vrancea

- soldat Berzunț Cristache, Mărășești, Plasa Biliesți

⁸⁹ *Ibidem*, f. 601 - 691 verso.

⁹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 38 / 1928, f. 45 - 46.

⁹¹ Lelia Pavel, Aurora - Emilia Apostu, Dumitru Huțanu, Horia Dumitrescu, *Patrimoniul național construit din județul Vrancea*, Editura Pallas, Focșani, 2008, p. 306.

- soldat Petre Costin Mărășești, Plasa Biliiești
- soldat Munteanu Nicolae, comuna "Burcioaia, Plasa Răcăciuni"⁹²

- caporal Maxinoiu Vasile, Focșani

- soldat Munteanu Nicolae, comuna Străoane, Plasa Zăbrăuț⁹³

Lor li se adaugă colegii de arme din Regimentul 3 Infanterie – Ion Mistodi, Ion Apreotesi, Costachi Beiu din Străoane de Jos⁹⁴, Enachi Iordachi din Costieni⁹⁵ și Petre Nicolae din Pănchești⁹⁶.

La rândul său, Regimentul 5 Infanterie s-a remarcat în luptele de la Grivița⁹⁷ și Nicopole⁹⁸.

Dintre veteranii acestei unități, documentele i-au reținut pe următorii:

- Neculai I. Leuștean din Vărsătura, contingentul 1870⁹⁹

- Gheorghe Ioan II, soldat, contingentul 1871, domiciliat în localitatea Florești, decorat cu „Crucea Trecerii Dunării”, „Medalia Rusă 1877 – 1878” și „Medalia Jubiliară Carol I 1866 – 1906”¹⁰⁰

- Ion Vasile Manta, soldat, contingentul 1877, domiciliat în Făurei; a primit Medalia Comemorativă „Proclamarea Independenței”¹⁰¹

⁹² S. J. A. N. Vn.), fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 1 / 1878, f. 488 - 488 verso.

⁹³ *Ibidem*, f. 491 - 491 verso.

⁹⁴ *Ibidem*, f. 294.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 295 - 295 verso.

⁹⁶ *Ibidem*, f. 348.

⁹⁷ Constantin Marafet, Nicu Mazere, Dumitru Pricop, Felix Lazăr, *Monografia comunei Fitionești – Vrancea*, Editura Rafet, Râmnicu - Sărat, 2007, p. 47.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 46.

⁹⁹ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Comunei Vărsătura, dosar nr. 1 / 1906, f. 1 verso.

¹⁰⁰ *Idem*, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 98 / 1933, f. 119.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 184.

Putnenii au luptat și în cadrul Regimentului 8 Infanterie; dintre veteranii care au făcut cinste acestei unități s-a remarcat soldatul Grigore Dorobăț, contingentul 1878 ¹⁰²

Cât despre Regimentul 17 Infanterie, dintre putnenii care au luptat în unitățile acestuia, este semnalat soldatul Tudor Gavrilă din Focșani ¹⁰³.

Minuni de vitejie au făcut și fiii județului Putna aflați în Escadronul III din Regimentul 2 Roșiori. Unul dintre aceștia a fost Pavel Mihalache din Jariștea care, la 26 iunie 1878, primea Medalia Comemorativă „Crucea Trecerii Dunării” cu panglică ¹⁰⁴

Peste numai două zile, o bucurie asemănătoare avea să fie făcută lui Soare Ion din Câmpuri, din același Regiment, Escadronul IV ¹⁰⁵

Alt veteran din acest Regiment a fost și Zaharia Gheorghe din Adjud, contingentul 1872 ¹⁰⁶, ca și soldații Adochiței Toader, contingentul 1875 și Măimăscu G. Ion, contingentul 1874. Ambii, de loc din Fitionești, s-au remarcat în luptele de la Vidin ¹⁰⁷

În 1933, se mai aflau în viață doi veterani din Războiul de Independență care luptaseră în Regimentul 1 Roșiori. Primul era soldatul Banu Vasile, contingentul 1876, decorat cu „Medalia Jubiliară” (cu Brevetul nr. 155 F2 din 1906), „Crucea Trecerii Dunării”, „Serviciul Credincios”, „Apărătorii Independenței” și o medalie rusească. Cel de-al doilea era soldatul Zlota Dumitrache, același contingent, decorat cu medalia

¹⁰² S. J. A. N. Vn., fond Primăria Comunei Vărsătura, dosar nr. 1 / 1906, f. 1 verso.

¹⁰³ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 1 / 1878, f. 551.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 396.

¹⁰⁵ *Ibidem*, f. 422.

¹⁰⁶ *Ibidem*, f. 545 - 545 verso.

¹⁰⁷ Constantin Marefet, Nicu Mazere, Dumitru Pricop, Felix Lazăr, *op. cit.*, p. 48.

„Carol Ferdinand” din 1927 și „Medalia Jubiliară”, în baza Brevetului Nr. 1.320 din 9 mai 1927¹⁰⁸

d) Veteranii jandarmi, vânători și din regimentele de Linie din județul Putna

La marele război pentru neatârnarea țării de la 1877 - 1878 au participat și militarii din Compania de Jandarmi Putna din cadrul Regimentului 3 Jandarmi.

În 1926, nu mai puțin de 264 de veterani din această unitate se aflau în viață, fiind repartizați pe comune astfel:

1. Adjuda - Vechi	- 6 veterani
2. Anghelești	- 1 veteran
3. Bătinești	- 2 veterani
4. Bârsești	- 3 veterani
5. Berești	- 1 veteran
6. Biliiești	- 1 veteran
7. Bolotești	- 3 veterani
8. Borșani	- 1 veteran
9. Broșteni	- 2 veterani
10. Burcioaia	- 2 veterani
11. Câmpineanca	- 3 veterani
12. Câmpuri	- 6 veterani
13. Călienii	- 7 veterani
14. Ciușlea	- 5 veterani
15. Clipicești	- 1 veteran
16. Colacu	- 2 veterani
17. Copăcești	- 3 veterani
18. Cornățelu	- 1 veteran
19. Coțofănești	- 2 veterani
20. Crucea de Jos	- 7 veterani

¹⁰⁸ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 98 / 1933, f. 147.

21. Crucea de Sus	- 1 veteran
22. Cucova	- 1 veteran
23. Diochești	- 2 veterani
24. Domnești	- 4 veterani
25. Drăgușani	- 3 veterani
26. Faraoane	- 6 veterani
27. Fitionești	- 3 veterani
28. Găgești	- 4 veterani
29. Găuri	- 1 veteran
30. Herăstrău	- 2 veterani
31. Irești	- 4 veterani
32. Jariștea	- 4 veterani
33. Mănăstioara	- 3 veterani
34. Movilița	- 5 veterani
35. Mândrișca	- 1 veteran
36. Năruja	- 2 veterani
37. Negrilești	- 3 veterani
38. Nereju	- 3 veterani
39. Nistorești	- 1 veteran
40. Orbeni	- 1 veteran
41. Paltin	- 2 veterani
42. Parava	- 7 veterani
43. Pădureni	- 7 veterani
44. Pătești	- 3 veterani
45. Pănțești	- 12 veterani
46. Păulești	- 3 veterani
47. Păunești	- 8 veterani
48. Poiana	- 2 veterani
49. Pufești	- 4 veterani
50. Răcoasa	- 4 veterani
51. Răstoaca	- 3 veterani
52. Reghiu	- 2 veterani
53. Ruginești	- 5 veterani
54. Sascut	- 7 veterani

55. Scurta	- 5 veterani
56. Soveja	- 3 veterani
57. Spinești	- 3 veterani
58. Spulber	- 2 veterani
59. Străoane de Jos	- 7 veterani
60. Străoane de Sus	- 4 veterani
61. Suraia	- 4 veterani
62. Tichiriș	- 5 veterani
63. Țifești	- 3 veterani
64. Valea Sării	- 1 veteran
65. Valea Seacă	- 6 veterani
66. Vărsătura	- 3 veterani
67. Vârteșcoiu	- 4 veterani
68. Vidra	- 6 veterani
69. Vizantea	- 3 veterani
70. Vulturu	- 6 veterani ¹⁰⁹

După cum rezultă din consultarea documentelor de epocă, putnenii au luptat în Regimentele 1, 2, 3, 5, 7 și 8 Linie (Infanterie).

Din Regimentul 1 Infanterie a făcut parte soldatul Stăniceanu Ioan din Focșani, contingentul 1870, care în 1928 încă mai trăia ¹¹⁰.

În Regimentul 2 Infanterie a luptat Apostu Manolescu din Irești ¹¹¹, caporal, care a căzut la datorie ¹¹², lăsându-și mama „sărmană și lipsită de mijloace” ¹¹³. În Bateria de Pompieri a acestui Regiment a luptat și Stoian Lădaru, soldat, contingentul 1872, decorat în mai multe rânduri și aflat în viață în 1906, din Vărsătura ¹¹⁴

¹⁰⁹ *Ibidem*, dosar nr. 35 / 1926, f. 53 - 55.

¹¹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 38 / 1928, f. 45 - 46.

¹¹¹ *Ibidem*, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 269.

¹¹² *Ibidem*, f. 275.

¹¹³ *Ibidem*, f. 269.

¹¹⁴ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Comunei Vărsătura, dosar nr. 1 / 1906, f. 1 verso.

Tot din Regimentul 2 Infanteric a făcut parte și soldatul Crăciun Ilie din Orbeni, contingentul 1877, decorat în 1927 cu „*Medalia Comemorativă a Independenței 1877 - 1927*”¹¹⁵

Un alt militar din această unitate, soldatul Cristean Ioan din Străoane de Sus, era în viață în 1939.

Din Regimentul 3 Artilerie făcea parte soldatul Manolache Costache din Focșani, decorat cu „*Crucea Trecerii Dunării*”¹¹⁶ și Medalia Comemorativă „*Apărătorilor Independenței*”¹¹⁷

Pentru putneni, Regimentul 5 Linie se identifică cu sublocotenentul George Botescu din Focșani, căzut la datorie în ziua de 30 august 1877, în timpul cumplitei bătălii date pentru reduta Grivița. Eroul era singurul sprijin al familiei sale, lăsând în urmă o soră și mama în vârstă, copleșite de durere după teribila pierdere.

La 20 februarie 1878, Ministerul de Război, printr-o Adresă către Prefectura Județului Putna, se interesa de soarta doamnei Botescu: „*Am onoare a vă ruga să binevoiți a cerceta și arăta Ministerului dacă Doamna Maria Botescu, mama decedatului Sublocotenent Botescu George, este în adevăr pauperă și nedispunând de avere nu mai are nici un alt mijloc de întreținere*”¹¹⁸.

Pentru a răspunde acestei solicitări, Prefectura a apelat la Primăria Orașului Focșani, care, la 1 martie 1878, comunica următoarele: mama eroului „*este în adevăr cu totul pauperă, însă deși are un rând de case în acest oraș, dar sunt ipotecate domnului Iancu Cursband și Doamnei Eufrosina Iladi*”¹¹⁹ La 16 martie 1878, Prefectura era informată că pentru aceste case, doamna Maria Botescu plătea impozit în valoare de 42 lei noi și 30 de bani. La această dată însă, contractele de închiriere expiraseră: casele erau „*căzute în*

¹¹⁵ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 98 / 1933, f. 186.

¹¹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 29 / 1939, f. 260 verso.

¹¹⁷ *Ibidem*, f. 605 - 606.

¹¹⁸ *Ibidem*, f. 40.

¹¹⁹ *Ibidem*, f. 51 - 51 verso.

ruină, din această cauză sunt neînchiriate și numita nu trage nici un folos de la dănsle”¹²⁰.

În acest timp, îndurerata mamă primea „Bagajul Sublocotenentului Botescu George, mort în lupta de la 30 August 1877, dimpreună c-un inventar”¹²¹ și drepturile bănești - soldă¹²², rația de hrană precum și „jumătate primă de echipare pentru intrare în campanie”¹²³, în valoare de 350,12 lei¹²⁴.

Marele Mccena al orașului Focșani, ctitorul Teatrului și Ateneului care-i poartă numele, maiorul Gheorghe Pastia a făcut și el parte din Regimentul 5 Linie. Pentru bravura dovedită pe câmpul de luptă, maiorul Gheorghe Pastia, în calitate de comandant al Companiei I, a fost decorat pe front cu „Virtutea Militară de Aur”, „Steaua României” în grad de Cavaler, „Sfânta Ana” (medalie rusească) și „Crucea Trecerii Dunării”. După război, marele filantrop avea să primească „Steaua României” în grad de Comandor și „Coroana României” în grad de Mare Ofițer¹²⁵.

În 1906, statistica conducerii județului Putna îl includea în rândurile veteranilor din Războiul de Independență aflați în viață pe soldatul Chiriac Pantazi, contingentul 1878, posesor a mai multor decorații, din localitatea Vărsătura¹²⁶.

Un document similar din 1933 îi menționa pe următorii veterani din aceeași unitate:

Ardeleanu V. Grigore, soldat, contingentul 1877, din Cucova, decorat în 1878 și 1927¹²⁷

¹²⁰ Ibidem, f. 64.

¹²¹ Ibidem, f. 49 - 49 verso.

¹²² Ibidem, f. 107.

¹²³ Ibidem, f. 109 - 110.

¹²⁴ Ibidem.

¹²⁵ Ionuț Iliescu, Horia Dumitrescu, *Ctitoriile maiorului Gheorghe Pastia*, Editura Pallas, Focșani, 2004, p. 5.

¹²⁶ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Comunei Vărsătura, dosar nr. 1 / 1906, f. I verso.

¹²⁷ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 98 / 1933, f. 173 verso.

- Drobotă Ion, soldat, contingentul 1876, din Orbeni, decorat în 1927 ¹²⁸

Burdușa Constantin, soldat, contingentul 1877, din Tulnici

Taban Neculai, soldat, contingentul 1877, din Tulnici ¹²⁹

Gheorghe I. Marin, caporal, contingentul 1878, din Burcioaia

Vasile Bucur, soldat, contingentul 1878, din Burcioaia ¹³⁰

În 1939, mai mulți veterani din Regimentul 5 Linie se aflau încă în viață:

Gheorghe I. Marin și Vasile Bucur din Burcioaia ¹³¹

Ardeleanu V. Grigore din Cucova

Ioan Vasile Manta din Făurei, soldat, contingentul 1877 ¹³²

Drobotă Ioan din Orbeni

Crăciun Ilie din Orbeni, soldat, contingentul 1874 ¹³³

Burdușa Constantin din Tulnici ¹³⁴.

În Regimentul 7 Linie a luptat și Ursu Gheorghe din Păunești, contingentul 1875 ¹³⁵

În 1879, tatăl soldatului Constantin Măimăscu din Fitionești din Regimentul 8 Infanterie, căzut la datorie, aflat într-o situație dificilă, aștepta pensie de la Stat ¹³⁶.

În 1928, printre veteranii care doreau să participe la serbările Semicentenarului Independenței, ce urmau să aibă loc în toamnă la Constanța, se număra și Stanciu Ioan din Focșani, contingentul 1871, Regimentul 8 Infanterie ¹³⁷

¹²⁸ *Ibidem*, f. 186.

¹²⁹ *Ibidem*, f. 196.

¹³⁰ *Ibidem*, f. 220.

¹³¹ *Ibidem*, f. 259.

¹³² *Ibidem*, f. 259 verso.

¹³³ *Ibidem*, f. 260.

¹³⁴ *Ibidem*, f. 260 verso.

¹³⁵ *Ibidem*, dosar nr. 38 / 1928, f. 46.

¹³⁶ *Ibidem*, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 56 - 56 verso.

¹³⁷ *Ibidem*, dosar nr. 38 / 1928, f. 45 - 46.

Una din unitățile militare, în care putnenii și-au dovedit curajul și dragostea de glie, a fost și Regimentul 3 Vânători și Batalioanele 1, 3 și 4 ¹³⁸, la care documentele de epocă fac dese referiri.

O informație referitoare la Batalionul 1 Vânători datează din 1928, fiind menționat veteranul Ghindar Constantin din Focșani, contingentul 1877, aflat în viață ¹³⁹.

La 12 / 14 februarie 1878, conducerea Batalionului 3 Vânători trimitea Prefecturii Județului Putna o Adresă referitoare la unul din militarii din subordine, căzuți la datorie: „*Am onoare a vă înainta o dată cu aceasta, suma de 40 franci, rămași de la sergentul Condrușă Constantin, care a decedat în luptă, rugându-vă să binevoiți a face de a să da în primirea familiei decedatului, care locuiește în comuna Nămolosa*” ¹⁴⁰.

O lună mai târziu, această unitate își trimitea subordonații în concentrare la Turnu Severin ¹⁴¹.

La 1 iulie 1878, Batalionul 3 Vânători trimitea la Irești „*Crucea Trecerii Dunării*” pentru caporalul Manolescu Apostu, decedat ¹⁴². Mulți dintre camarazii săi de arme rămași în viață aveau să primească această medalie ¹⁴³. Ei domiciliau în Focșani, Vidra, Odobești, Jariștea, Ruginești, Mircești, Păunești ¹⁴⁴, Pufești și Movilița. Unii dintre ei fuseseră internați din cauza rănilor dobândite pe câmpul de luptă, în Spitalele din Lom Palanca și Turnu Severin ¹⁴⁵.

¹³⁸ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 226.

¹³⁹ *Ibidem*, dosar nr. 38 / 1928, f. 46.

¹⁴⁰ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1878, f. 60.

¹⁴¹ *Ibidem*, f. 87.

¹⁴² *Ibidem*, f. 398.

¹⁴³ *Ibidem*, f. 507 - 507 verso.

¹⁴⁴ *Ibidem*, f. 536 - 536 verso.

¹⁴⁵ *Ibidem*, f. 552 - 552 verso.

Mulți dintre ei aveau să fie lăsați la vatră ¹⁴⁶, inclusiv cei ce stătuseră în convalescență la Spitalul din Drăgășani ¹⁴⁷

Aidoma majorității celor aflați pe front, vânătorii putneni aveau să constate cu nespusă amărăciune că autoritățile locale nu se îngrijesc de pământurile lor, lăsându-le nemuncite, familiile lor fiind expuse pericolului înfometării ¹⁴⁸

Într-o Adresă trimisă în vara acestui an de către Ministerul de Interne Prefecturii Județului Putna, se subliniază faptul că această stare de lucruri trebuia să fie urgent îndreptată. După cum se afirmă în document, familiile celor plecați pe front trebuiau ajutate, căci militarii „*au abandonat toate interesele lor, espunându-și zilele ca să apere viața, bunul trai și averea acelor care au rămas în comune*” ¹⁴⁹ În loc de ajutor și mulțumiri, aceste familii îndurau lipsuri cumplite ¹⁵⁰

În cursul acestui an, nu mai puțin de 218 vânători 182 soldați, 24 caporali și 12 sergenți, din întreg județul Putna - aveau să fie decorați cu „*Crucea Trecerii Dunării*” ¹⁵¹

La 13 decembrie 1878, Batalionul III Vânători trimitea pentru veteranii putneni ai acestei unități 213 medalii comemorative ruse cu panglici de mătase. Posesorii lor le meritau din plin, toți aceștia luând parte la operațiunile din jurul Plevnei. Fiecare dintre ei era lăsat la vatră ¹⁵². Din păcate, de acestea nu s-au mai bucurat cei morți în spitalele din Craiova ¹⁵³ și Lom Palanca ¹⁵⁴

În 1933, puțini veterani din Batalionul 3 Vânători mai supraviețuiau vremii și vremurilor:

¹⁴⁶ *Ibidem*, f. 553 - 553 verso.

¹⁴⁷ *Ibidem*, f. 602 verso - 603.

¹⁴⁸ *Ibidem*, f. 138.

¹⁴⁹ *Ibidem*, f. 251 - 251 verso.

¹⁵⁰ *Ibidem*, f. 635 - 635 verso.

¹⁵¹ *Ibidem*, f. 650 - 650 verso.

¹⁵² *Ibidem*, f. 652 - 654 verso.

¹⁵³ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1879, f. 57.

¹⁵⁴ *Ibidem*, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 339.

- Cristian Ion, soldat, contingentul 1871, din Străoane de Sus
- Petrea Ion, caporal, contingentul 1874, din Străoane de Sus ¹⁵⁵
- Anghel I. Vasile, soldat, contingentul 1876, din Valea Seacă ¹⁵⁶
- Gheorghe Cristea, caporal, contingentul 1874, din Vizantea, păstrând cu sfințenie toate decorațiile primite ¹⁵⁷
- Cheptea Ion, soldat, contingentul 1876, din Soveja, posesor a tuturor decorațiilor acordate participanților la Războiul de Independență
- Crețu Stan, soldat, contingentul 1874, din Soveja ¹⁵⁸

În 1939, mai erau în viață cei doi sovejeni amintiți mai sus, Anghel I. Vasile din Valea Seacă și Gheorghe Cristea din Vizantea ¹⁵⁹

Ca și ceilalți veterani menționați până acum și cei din Batalionul 4 Vânători s-au dovedit a fi destul de longevivi.

În 1939, se mai aflau în viață următorii:

- Iancu Chelar din Odobești, contingent 1876, sergent ¹⁶⁰
- Bălan Iordache din Sascut, contingentul 1870, soldat ¹⁶¹.

e) Veterani din unități neprecizate, proveniți din județul Putna

Rândurile de față sunt consacrate veteranilor putneni din Războiul de Independență ale căror unități nu sunt precizate în documentele cercetate. Dincolo de numele salvate de la uitare de memoria documentului, sursele epocii surprind multitudinea de probleme cu care s-au confruntat cei care au supraviețuit bătăliilor

¹⁵⁵ *Ibidem*, dosar nr. 98 / 1933, f. 157.

¹⁵⁶ *Ibidem*, f. 163.

¹⁵⁷ *Ibidem*, f. 207.

¹⁵⁸ *Ibidem*, f. 226.

¹⁵⁹ *Ibidem*, dosar nr. 29 / 1939, f. 260 verso.

¹⁶⁰ *Ibidem*, f. 259 verso.

¹⁶¹ *Ibidem*, f. 260.

purtate pentru suprema cauză națională la sud de Dunăre: concentrările după încheierea propriu-zisă a operațiunilor militare, ajutorarea familiilor veteranilor prin lucrarea pământurilor și acordarea de ajutoare în bani, hrană și lemn de foc, decorarea eroilor, situația orfanilor de război, acordarea pensiilor, împrumutarea lor în județul Putna, scutirea de la plata impozitului și efectuarea pazei de noapte, participarea lor la manifestările naționale din capitală (1883) și de la Constanța (1928).

Încă de la începutul anului 1878, ostașii putneni veniți acasă în concediu de convalescență erau chemați în concentrare ¹⁶². Numai din Pufești fuseseră chemați sub arme 26 de rezerviști ¹⁶³

Primăria Orașului Focșani cerea Prefecturii Județului Putna, la 22 ianuarie 1878, ca un anume domn Mărgăritescu, veterinarul orașului Focșani, „concentrat în armată peste Dunăre” ¹⁶⁴, să fie trimis acasă, unde populația din orașul de pe Milcov se temea de declanșarea unei epidemii de tifos bovin. Primăria apelase, în vederea rezolvării acestei probleme, la bunăvoința Ministerului de Interne ¹⁶⁵.

Concentrările nu se terminaseră în aprilie 1878, când Ministerul de Război se vedea nevoit să someze Prefectura Județului Putna în vederea rezolvării urgente a acestei probleme:

„Domnului Prefect Focșani

Dați ordine severe tuturor primarilor a trimite la corpuri toți soldații ce s-ar găsi în comune sub diferite categorii afară de cei bolnavi, răniți ori infirmi, despre care veți trimite tablou Ministerului de numele lor, corpul și de când se găsesc în comună; le veți pune în vedere primarilor contravenind acestui ordin vor fi pasibili de penalitatea prevăzută pentru complici[tate] la desertare” ¹⁶⁶

¹⁶² *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1878, f. 2.

¹⁶³ *Ibidem*, f. 17 - 17 verso.

¹⁶⁴ *Ibidem*, f. 19.

¹⁶⁵ *Ibidem*, f. 20.

¹⁶⁶ *Ibidem*, f. 115.

Una din problemele grave cu care s-au confruntat veteranii atât pe timpul luptelor cu turcii, cât și în perioada de concentrare a fost aceea a neefectuării lucrărilor agricole pe terenurile aflate în proprietate personală din comunele de care aparțineau. Primăriile localităților respective afixau un dispreț total față de familiile celor care serveau Țara. La această problemă făcea referire și Adresa trimisă Prefecturii Județului Putna, de către Ministerul de Interne, la 8 ianuarie 1878:

„Domnule Prefect,

În evenimentele grave prin care trece țara, față cu resbelul declarat Turciei de către Rusia, guvernul, pentru a înlătura de pe pământul țării desastrese unui resbel ce nu noi îl provocasem, a fost nevoit a recurge la arme și a chema sub steaguri și rezervele armatei.

Scopul a fost ajuns; valoarea armelor Române a oprit invasiunea inamică: sângele oștenilor, fii ai țării, a asigurat viațuire și mersul regulat al tuturor intereselor acelor care nu au luat parte la marile lupte ce armata a susținut cu toată energia și bărbăția.

Cunoașteți, domnule Prefect, că corpurile legiuitoare, după propunerea guvernului, în marea lor solitudine pentru familiile acestora ai căror fii își varsă sângele pentru apărarea căminelor tuturor, au votat o lege prin care se obligă comunele a face și a aduna munca lor.

Din nenorocire, am constatat cu mâhnire că această lege nu în toate părțile s-a executat cum trebuia și mulțime de familii a rezerviștilor luptători se găsesc astăzi în suferințe materiale, din care unele chiar și cu pierderea fiilor lor căzuți pe câmpul de luptă; și mai cu osebire lipsite de mijloace de a-și procura sămânța necesară pentru cultura anului viitor.

Timpul semănăturilor se apropie și datoria celor ce au trăit în liniște pe la vetrele lor, cred că ar fi a procura din prisosul lor celor în lipsă, ca astfel mângâerea să îndulcească durerile cauzate de cruzimile resbelului și familiile soldaților să simtă că dacă nenorocirea le-a hrăpit un fiu, un frate, un soț iubit, au găsit alți atâția în concetățenii lor.

Pentru acest sfârșit, vă rog, Domnule Prefect, să luați inițiativa în districtul a căreia administrație vă este încredințată, să faceți un apel călduros la avuții și mai cu osebire la proprietarii aceluia district ca să deschidă liste de subscrieri pentru dare de semințe familiilor soldaților din acel district.

Sunt sigur, Domnule Prefect, că dacă Dumnezeu voastră, cu bunăvoință și activitatea de care ați dat probe până acum, veți ști să faceți a se manifesta în inimile generoșilor avuți și proprietari simțămintele înalte ale unor asemenea fapte meritorii din toate punctele de vedere, se va realiza și acest ajutor meritat de cei ce se găsesc în lipsă, numai pentru că au fost chemați a apăra cu sângele lor chiar interesele unor asemenea proprietari și astfel sacrificiile deja făcute de aceștia până acum se vor încununa și cu acesta din urmă”¹⁶⁷

Într-adevăr și în județul Putna existau probleme de acest gen, după cum rezultă din Adresa trimisă la 3 ianuarie 1878 Preturei Plasei Bilești de către Prefectura Județului Putna: „Soldatul Nicolae Gabrilesco din comuna Nămolosa s-au plâns că fiind venit în concediu de convalescență au găsit familia sa în lipsă de nutriment din cauză că dânsul fiind dus în concentrare și în luptă pentru apărarea drepturilor țării, în lipsa sa comuna nu i-a dat concursul pentru facerea muncilor agricole, conform legii, cerând a se procura familiei și chiar lui mijloacele de existență de care sunt lipsiți cu desăvârșire”¹⁶⁸

În aceeași zi, Prefectura corespundea pe aceeași temă cu Subprefectura Plasei Răcăciuni despre un caz din Pufești¹⁶⁹. „Constat cu cea mai mare nemulțumire și surprindere că nu s-a dat în aceea comună concurs pentru munca locurilor nici uneia din familiile a căror capi au fost concentrați și duși în apărarea drepturilor patriei, ceea ce denotă că legea a rămas o literă moartă. Această

¹⁶⁷ Ibidem, f. 23.

¹⁶⁸ Ibidem, f. 2 - 2 verso.

¹⁶⁹ Ibidem, f. 6.

contravenire la lege și la ordinele date trebuie să atragă desigur responsabilitatea morală și materială a funcționarilor care au neglijat în modul cel mai neertat această responsabilitate ”¹⁷⁰. Fiecare familie urma să primească câte 2 kg porumb și câte un stângen de lemne, conform legii. 25 de familii aveau să beneficieze de ajutoare în bani, din fondurile Primăriei și ale Consiliului Județean. Se rezolva totodată și problema efectuării muncilor agricole pentru cei rămași fără sprijin¹⁷¹

Pretura Plasei Răcăciuni înștiința Prefectura, la 24 ianuarie 1878, cu privire la măsurile luate pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntau familiile celor 26 soldați concentrați, originari din comuna Pufești: *„Toți câți au avut pământuri de muncit li s-a făcut din timp, cum mare parte din familiile lor sunt din acele care dispun de avere. Cu toate acestea, Prințul Vogoride, ca proprietarul moșiei Domnești, oferindu-le la toți câte două care de lemne li s-au și dat asemenea pentru popușoi. Locuitorii comunei, de bună voie după apelul făcut de noi și primar, au oferit câte o banișă, astfel că după repartitia ce am regulat a se face, să se dea pe la aceste familii mai pușin avute. Acum mai rămâne pentru lemne până a li se împlini un stângen”*¹⁷².

Cazurile cele mai disperate erau acelea ale familiilor în care cel concentrat era singurul sprijin al familiei, rămânând pe drumuri copii, soții și rude bătrâne și bolnave¹⁷³. Cei aflați la mare strâmtoare, care nu dețineau pământ, erau ajutați cu bani¹⁷⁴. Nemulțumiri s-au mai înregistrat la Adjud, Balta Raței, Biliesți, Bolotești, Crucea de Jos, Crucea de Sus, Focșani, Holbănești, Jariștea, Movilița, Orbeni de Sus, Panciu, Păncești, Pășești, Păunești, Scurta, Străoane, Suraia, Tichiriș, Țifești, Valea Sării și Vidra¹⁷⁵

¹⁷⁰ *Ibidem*, f. 2 - 2 verso.

¹⁷¹ *Ibidem*, f. 9.

¹⁷² *Ibidem*, f. 17 - 17 verso.

¹⁷³ *Ibidem*, f. 137.

¹⁷⁴ *Ibidem*, f. 131.

¹⁷⁵ *Ibidem*, f. 553 verso.

Rezervistul Sandu Tulungiu din Odobești, cerea forurilor județene, la 4 martie 1878, ajutorul în vederea supraviețuirii:

dânsul fiind bolnav din cauza contuziunilor primite în rebel se găsește în absolută neputință de a munci ca să-și procure mijloacele de viață pentru sine și pentru familie; ... fac un călduros apel la simțămintele Dvs. patriotice și umane și vă rog ca apreciind starea pauperă a acestui rezervist și a familiei sale, recunoștința ce trebuie să avem pentru fiii care și-au expus viața și și-au vărsat sângele lor pentru apărarea țării, să binevoiți a veni de urgență în ajutorul acestui rezervist cu mijloacele necesare de existență sa și a familiei, conform cu legea și instrucțiunile ce aveți pentru acei cărora nu li s-au făcut numai în vara trecută, din cauză că n-au avut locuri de hrană, adică să i se dea două chile porumb în grăunțe și un stângen lemne de foc”¹⁷⁶.

În timp ce doi rezerviști pânceni aveau să primească de la Primărie câte 90 lei de fiecare, pentru familiile lor¹⁷⁷, câțiva camarazi de arme din Diocheți au fost ajutați cu porumb, plătindu-li-se contravaloarea lucrărilor efectuate la viile lor (câte jumătate de pogon fiecare)¹⁷⁸ În ceea ce privește necesarul de lemne de foc pentru familiile concentraților, la 6 aprilie 1878 Administrația Domeniilor și Pădurilor Statului trimitea Prefecturii putnene următoarea Adresă: „... în conformitatea ordinului Onor Administrații a Domeniilor și Pădurilor Statului Nr. 30960, la timp s-au dat ordinele de urmare guardienilor pădurilor Statului de a se tolera femeile de pe proprietățile statului a beneficia de uscături căzute în pădurea Statului - o dată pe săptămână, sâmbăta, până ce se vor întoarce bărbații pe la vetrele lor din armata de peste Dunăre ”¹⁷⁹

¹⁷⁶ Ibidem, f. 50.

¹⁷⁷ Ibidem, f. 154.

¹⁷⁸ Ibidem, f. 586.

¹⁷⁹ Ibidem, f. 96 - 96 verso.

*Totodată vă rog să binevoiți a-i face cunoscut că prin adresa No s-a intervenit pe lângă casa dotațiunii Oastei ca plata acestei pensii să se efectueze în comuna..... plasa / Districtul..... conform art. 11 din legea pensiunilor”*¹⁹⁰

Acordarea pensiei se făcea în baza unui dosar riguros întocmit (actele militare, inclusiv certificatul de deces și actele civile)¹⁹¹, beneficiari fiind, după caz, părinții, soțiile (cu condiția să fie văduve), numai dacă nu se recăsătoreau, sau copiii eroilor căzuți la datorie¹⁹²

În cazul eroilor dispăruți, cei în drept a primi pensie erau nevoiți „să se prezinte înaintea Consiliului de Revizie al Recrutații anului corent, căruia i se vor da instrucții și care va fi chemat a constata drepturi de asemenea natură”¹⁹³

Nu beneficiau de pensie cei care dețineau avere, având din ce să se întrețină¹⁹⁴, soțiile nelegitime și copii nelegitimi ai soldaților morți pe front¹⁹⁵ și văduvele care se recăsătoreau¹⁹⁶

În plus, tatăl văduv al eroului decedat pe front primea pensie doar dacă dovedea comisici medicale că este infirm și, implicit, inapt pentru muncă, ultimul cuvânt având Ministerul de Război. Acesta trebuia să analizeze dosarele întocmite de comisie pentru fiecare asemenea caz în parte¹⁹⁷

Dacă „soldatul decedat lasă soție fără copii, dânsa are dreptul numai la jumătate pensiune, iar cealaltă jumătate o va primi părinții decedatului fără copii”¹⁹⁸

La rândul lor, veteranii primeau pensie dacă dovedeau că sunt infirmi și nu pot lucra pentru a-și asigura existența¹⁹⁹, în baza unui

¹⁹⁰ *Ibidem*, f. 6.

¹⁹¹ *Ibidem*, f. 3.

¹⁹² *Ibidem*, f. 10.

¹⁹³ *Ibidem*, f. 20.

¹⁹⁴ *Ibidem*, f. 23.

¹⁹⁵ *Ibidem*, f. 24.

¹⁹⁶ *Ibidem*, f. 34.

¹⁹⁷ *Ibidem*, f. 70.

¹⁹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 50 - 50 verso.

certificat medical eliberat de doi medici, contra-vizat de medicul primar al orașului reședință de județ²⁰⁰

În baza Legii din 29 decembrie 1877 și a Legii din 28 martie 1879, beneficiarului unei asemenea pensii îi revenea „și adaosul de câte a cincea parte ce primea ca soldă în timpul războiului pe câmpul de luptă ofițerii morți din evenimentele războiului, deveniți infirmi și în neputință de a se hrăni și cărora ... s-a acordat pensiune pentru cei morți familiilor lor, iar pentru cei infirmi personal ofițerilor”²⁰¹

Documentele vremii înregistrează, pentru anul 1879, aproximativ 300 de cazuri în județul Putna, în care soția, mama sau tatăl celui mort pe front primea titlul de pensie.

Referitor la veterani, doar 35 dintre aceștia au primit ajutoare bănești și pensii, pe motiv de infirmitate²⁰².

Ca și în cazul celor decedați, numărul veteranilor infirmi era mult mai mare, dar multora dintre ei le-a fost respins orice drept bănesc solicitat.

În cazul părinților celor căzuți pe front, bolnavi, bătrâni și neputincioși, rămași fără sprijin la bătrânețe, Ministerul de Război dădea o rezoluție care, pentru atâtea și atâtea cazuri disperate, căpăta proporțiile unei sentințe nu doar irevocabile, ci și injuste: „infirmitatea de care este atins numitul locuitor nu este din acele infirmități grave care l-ar putea împiedica de a munci spre a se hrăni singur”²⁰³

La fel se proceda și în cazul veterinarilor infirmi, declarați reformați²⁰⁴, dar capabili să se întrețină singuri²⁰⁵ Mai conta oare că

¹⁹⁹ Ibidem, dosar nr. 1 / 1879, f. 25.

²⁰⁰ Ibidem, f. 32.

²⁰¹ Ibidem, f. 100.

²⁰² Ibidem, f. 49.

²⁰³ Ibidem, f. 396.

²⁰⁴ Ibidem, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 2 - 2 verso.

²⁰⁵ Ibidem, f. 308.

suferiseră degerături cumplite ²⁰⁶, că aveau membrele schilodite de gloanțe și schije ? ²⁰⁷

Nesosirea la timp a pensiilor însemna o tragedie pentru familiile celor căzuți pe câmpul de onoare, împovărate de atâtea nevoi. De cele mai multe ori, singura soluție era împrumutul cu dobândă de la arendașii moșiilor din zonă sau de la alte persoane cu dare de mână, fiindu-le însă destul de greu să returneze banii. Acești dezmoșteniți ai sortii cereau autorităților „*a-și face milă cu dâșii și a le mai întoarce din ostelile date cu creșterea fiilor care astăzi se găsesc pierduți pe câmpul de luptă*” ²⁰⁸.

Fapt aproape incredibil, documentele vremii stau mărturie despre abuzurile funcționarilor în legătură cu achitarea la timp a pensiilor cuvenite rudelor celor căzuți pentru Țară. La 11 martie 1879, Subprefectura Plasei Gârlele trimitea Primăriei Comunei Vărsătura următoarea Adresă: „*DI. prefect prin ordinul nr.2141 comunică că este informat că unii din percepatorii comunali fac șicanii familiilor de soldați, văduve și soldaților infirmi, însă li se plătesc pensiile, că unii din ei chiar pretind a i se da și lui parte din acele pensii*” ²⁰⁹

La 27 aprilie 1879, un caz concret este semnalat la Vulturul de Jos, unde numita Safta Mocănița Ion nu-și încasa pensia „*din cauza fostului notar Bărbunțoiu, care s-a și destituit pentru neglijență*” ²¹⁰

La 9 august 1879, văduva de război Dobra Ioan Stan din Mărăști nu mai primise pensia (120 lei pe an, cu începere de la 1 ianuarie 1878) din luna aprilie, arătând situația deosebit de grea în care se afla: „*Eu sunt în suferință extraordinară, până chiar la existența zilnică, din cauza nitrimerii acestui beneficiu mandatar. Deși sunt însă sub îngrijirea și protejarea părintească, totul este că și dâșii sunt, nu mă îndoiesc a vă spumi, absoluți săraci. În fața acestor*

²⁰⁶ Ibidem, f. 29 - 29 verso.

²⁰⁷ Ibidem, f. 308.

²⁰⁸ Ibidem, dosar nr. 1 / 1879, f. 407.

²⁰⁹ Ibidem.

²¹⁰ Ibidem, f. 140.

*grave suferințe familiare, vin cu cel mai profund respect a vă ruga, Domnule Prefect, de a mijloci locului competent, a mi se libera mandat de plată acestor două trimestre, cât s-ar putea mai urgent, căci numai astfel vom putea fi încorajați”*²¹¹

La 10 octombrie 1879, un alt caz disperat - cel al lui Toader Negoiu, tatăl unui soldat căzut la datorie pe câmpiile Bulgariei - este adus la cunoștința Prefecției: „*acel locuitor, deși nu are nici o infirmitate, dar este cu desăvârșire sărac și nu are nici soție, nici copii de la care să poată aștepta ajutor, fiindu-i toată speranța în mica pensiuine ce-i acordă legea pentru moartea fiului său Neagu Sandu*”²¹².

În fine, la 16 noiembrie 1879, Maria Cătănoiu din Spulber, soția decedatului dorobanț Radu Grigore Cătănoiu, având un copil de șapte ani, explica Prefecturii de ce nu-și putea însuși cei 240 lei pe an pe care îi acordă statul femeilor aflate în situația ei: „*Eu sunt una nenorocită dintr-acele. De mii de ori am alergat pe la primăria Comunei Spulber Plasa Vrancea a-mi faci formalitățile cerute; din contra, nici un rezultat am căpătat. Umblu înuritoare de foame pe drum. Primarul în loc a-mi face să caute condițiile de atunci fără interes, nu se interesează, cerându-mi 10 franci, n-am avut de unde să-i dau, nici astăzi au dat rezultat să fiu și eu pensionată*”²¹³

O altă problemă delicată care a stat în atenția autorităților locale în 1879 a fost aceea a acordării pensiilor pentru orfanii de război. La 27 martie 1879, Ministerul de Război cerea Prefecturii Județului Putna „*să se numească de Tribunalul aceluia județ un tutore pentru a administra pensiunea cuvenită minorului Alexandru, fiul decedatului soldat Codreanu Ioan, pentru a se putea libera de Minister un titlu pe numele aceluia minor*”²¹⁴.

²¹¹ *Ibidem*, dosar nr. 1 bis / 1879, f. 237.

²¹² *Ibidem*, f. 358.

²¹³ *Ibidem*, f. 376.

²¹⁴ *Ibidem*, f. 49.

Numita Panaghia din Găuri, la 1 iunie 1879, a primit titlul de pensie, fiind „*tutoarea minorilor Sanda și Maria, rămase de la decedatul soldat Grecu Vasile*”²¹⁵

Prefectura putneană înștiința Primăria Orașului Focșani, la 14 iunie 1879 că, în oraș au fost găsiți doi copii – Vasile de 3 ani și Mihael de 5 ani – „*fără nici o îngrijire, lipsiți de vestimente și de nutrimentu. Iar după încredințările date de agenții polițienești, acești nenorociți, sunt orfelini, căci și tatăl lor, numit Nicolai Dumitru, care a luat parte în ultimul resbel și muma lor sunt încetați din viață. Că astfel dâșii, abandonați de soartă, merită atențiunea autorității chemată de lege și unanimitate a-i îngriji, dar care însă până acum nu le-au venit în ajutor*”²¹⁶ Copiii trebuiau ajutați „*până la regularea pensiunii ce li se cuvine pentru serviciile aduse țării de părintele lor, întrucât dâșul este mort pe câmpul de resbel*”²¹⁷

Două zile mai târziu, Primăria informa Prefectura că a luat toate măsurile pentru ca cei doi orfani de război să fie întreținuți și îngrijiți, cerând să se intervină la Ministerul de Război pentru ca acești copii să fie primiți la „*orfelinatul copiilor militari căzuți în resbel*”²¹⁸.

La 28 iunie 1879, Prefectura a făcut demersul solicitat de Primărie²¹⁹. În tot acest timp, copiii erau îngrijiți de o mătușă, văduvă și ea²²⁰.

La 11 iulie 1879, Ministrul de Război trimitea Prefecturii Județului Putna titlul de pensie pentru cei doi copii. În baza acestuia, Primăria Orașului Focșani era însărcinată cu îngrijirea orfanilor Vasile N. Dumitru și Mihalache N. Dumitru, rămași de la decedatul soldat N. Dumitru. Pensia o vor primi de la Casa Oastei, până la instalarea

²¹⁵ *Ibidem*, f. 352.

²¹⁶ *Ibidem*, f. 356 - 356 verso.

²¹⁷ *Ibidem*.

²¹⁸ *Ibidem*, f. 371.

²¹⁹ *Ibidem*, f. 371 verso.

²²⁰ *Ibidem*, f. 375 - 375 verso.

lor într-un institut de binefacere. În acest scop, s-a și intervenit cu Adresa nr. 3.235 la Eforia Spitalelor Civile ²²¹.

La 18 iunie 1879, Tribunalul Județului Putna cerea Prefecturii să găsească un tutore pentru minorul Alexandru Codreanu Ioan, din Plasa Vrancea, orfan de război. Judecătoria de Pace din această Plasă îi revenea sarcina de „a pune sigiliile și a recomanda membrii în consiliul de familie, care aleg pe tutore” ²²², în număr de trei.

La 12 decembrie 1879, Ministerul de Război informa Prefectura că soția soldatului decedat Merăușă Chiriac, contractând cea de a doua căsătorie, pierde dreptul la pensie. Aceasta va reveni copilului ei, care avea să primească, prin intermediul Tribunalului, un tutore ²²³.

Cu ocazia zilei de 10 Mai – Ziua Regelui – mulți veterani putneni ar fi dorit să participe la manifestațiile din Capitală. Plasa Gârlele - Bilești ar fi vrut să trimită doi delegați ²²⁴, Plasele Panciu ²²⁵ și Adjud ²²⁶ câte unul, Plasa Odobești - 11 ²²⁷, Plasa Vrancea - 12 ²²⁸, Plasa Zăbrăuț - 11 ²²⁹, lor adăugându-li-se 12 militari din Focșani ²³⁰.

În mai 1895 închidea ochii Ion Spălățelu, căpitan în retragere, decorat cu: „Coroana României”, „Virtutea Militară”, „Steaua României” în grad de Cavaler ²³¹, „Trecerea Dunării”, „Apărătorii Independenței” și „Serviciul Credincios” ²³².

În luna august, trecea în neființă doctorul Vasile Telemac, locotenent - colonel în rezervă, care fusese decorat cu: „Apărătorii

²²¹ Ibidem, f. 432.

²²² Ibidem, f. 365.

²²³ Ibidem, f. 397.

²²⁴ Ibidem, dosar nr. 11 / 1883, f. 23.

²²⁵ Ibidem, f. 30.

²²⁶ Ibidem, f. 34.

²²⁷ Ibidem, f. 35.

²²⁸ Ibidem, f. 45.

²²⁹ Ibidem, f. 65.

²³⁰ Ibidem, f. 54.

²³¹ Ibidem, dosar nr. 77 / 1895, f. 12.

²³² Ibidem, f. 14.

Independenței”, „Trecerea Dunării”, „Steaua României” în grad de Ofițer, „Coroana României” în grad de Cavaler, „Semnul Onorific pentru Serviciu de 25 de ani”²³³, „Coroana României” în grad de Ofițer și Medalia Comemorativă Rusă²³⁴

La 2 aprilie 1903, după o amplă campanie informativă, Guvernul promulga Legea referitoare la împrăștierea veteranilor din Războiul de Independență în Dobrogea.

O parte dintre ei nu au îmbrățișat însă acest demers, dorind să fie împrăștiți în județul unde locuiau. La 20 martie 1903, veteranii trimiteau o Adresă Prefecturii Județului Putna, referitoare tocmai la această problemă: *„Noi, semnații locuitori din comuna Suraia, județul Putna, informându-ne prin zvon public, prin jurnale care vedem publicat că ar fi zis înaltul guvern că toți acei care au fost în resbel de s-au luptat pentru patria noastră în 1877, li se vor da pământ de hrană, asemenea și noi ca unii ce am luat parte în acel timp, să ni se dea și nouă cât de puțin pentru a ne putea hrăni, pe care în comuna noastră Suraia, a mai rămas puțin pământ din cari au dat la alți locuitori în loturi, moșia Dumbrăvița. Cu respect vă rugăm, Domnule Prefect, ca unul ce sunteți Părintele județului nostru, că dacă onor guvernul va da pământ de hrană la acei ce s-au luptat în resbel să ni se dea și nouă cât de puțin, ca să-și poată avea adăpostul lor de viață și a se hrăni, pe care în comuna noastră Suraia a mai rămas puțin pământ din cari au dat la alți locuitori în loturi, moșia Dumbrăvița. Cu respect vă rugăm, Domnule Prefect, ca unul ce sunteți Părintele județului nostru, că dacă onor guvernul va da pământ de hrană la acei ce s-au luptat în resbel să ni se dea și nouă cât de puțin, ca să-și poată avea adăpostul lor de viață și a se hrăni; așadar că cerem cele mai mari informațiuni la Domnia Voastră și de stăruință de a ne da rezultatul că dacă ar trebui de scris și mai departe și cum Dv. veți crede de cuviință”*²³⁵ Rezoluția pusă pe

²³³ Ibidem, f. 21.

²³⁴ Ibidem, f. 21 verso.

²³⁵ Ibidem, dosar nr. 14 / 1903, f. 1.

documentul semnat de cei nouă veterani din comună era una favorabilă: „*Se va interveni la Ministerul de Interne*”²³⁶

La 1903, în cele 17 comune ale Plasei Vrancea - Bărsești, Colacu, Găurile, Herăstrău, Năruja, Nistorești, Nereju, Paltin, Păulești, Spinești, Spulber, Tichiriș, Tulnici, Valea Sării, Văsui și Vidra – erau în viață nu mai puțin de 116 veterani²³⁷

Peste cinci ani, veteranii readuc în atenția autorităților județene spinoasa problemă a împrăștiarilor, dar nu în Dobrogea, ci în județul Putna.

La 2 martie 1908, 27 de veterani înaintează Prefecturii următorul Memoriu: „*Noi, veteranii din județul Putna, vă dăm această petiție și vă arătăm resturile de pământ din județul nostru și anume:*

La orașul Focșani avem moșia Statului Petrești 180 ha; 200 ha pe moșia Mândreasca, care ține de comuna Jorăști.

La fortul nr.15 loc rămas 32 pogoane și la Plopii 14 pogoane.

La comuna Găgești este moșia Mera – Bolotești și un rest din moșia ce se numește Lăzăreasca, care sunt 50 ha.

Comuna Răstoaca are pe moșia Statului Dumbrăvița.

Comuna Suraia are în raionul comunei 24 ha.

Comuna Păunești are moșia Statului Bârnaca – Păunești – 300 ha.

Comuna Jariștea are moșia Statului Taslău 200 ha.

Comuna Adjudu Nou și Vechi are moșia Statului Chioasa 400 ha.

Comuna Crucea de Jos și Străoanele de Sus au moșia Statului Dăscăleasca.

Comuna Mera are moșia Statului numită Mera, mai mult decât 1000 ha.

De aceea vă rugăm, Domnule Prefect, a înainta petiția noastră Domnilor miniștri ca să ne împământenească cu câte 3 – 5 ha

²³⁶ Ibidem.

²³⁷ Ibidem, f. 16 - 17.

de pământ cu plată de fiecare veteran, ca să dăm exemplu la celelalte județe, ca să se liniștească țara de răscoală.

Căci noi astăzi ziua de 2 martie ne-am prezentat câte un delegat veteran de fiecare comună.

Și de aceea vă rugăm a ne da rezultat a nu se împlini 8 zile că nu mai putem suferi că am fost trecut de 30 ani.

Căci ceasul a sosit, zilele de trăit le-am isprăvit.

La termen venim cu toți la rezultat, cu mici cu mari”²³⁸

Prefectura promitea că va face cunoscut Ministerului Internelor și Domeniilor „dezideratul veteranilor de a fi ei preferiți la vânzarea moșiilor cumpărate de casa rurală, înscriindu-se în lege acest deziderat”²³⁹

Ținându-se de cuvânt, în aceeași zi Prefectura trimitea o Adresă Ministerului mai sus menționat: „Reprezentanți ai veteranilor din diferite comune ale Județului, veniți azi la Prefectură, solicită în numele acelora dintre ei lipsiți de pământ și care din diferite împrejurări n-au putut și nu pot merge în Dobrogea să se înscrie în lege, că la vânzarea moșiilor cumpărate de casa rurală, veteranii să fie cei întâi preferiți. Rog a avea în vedere acest deziderat”²⁴⁰

Din documentele cercetate nu rezultă faptul că Ministerul Agriculturii și Domeniilor ar fi dat curs acestei cereri. Un caz concret îl constituie cel de la Valea Seacă, unde veteranii au cerut să fie împroprietăriți din perimetrul pădurii Statului, dar Ministerul mai sus menționat nu și-a dat acordul²⁴¹

Multitudinea problemelor cu care se confruntau veteranii i-a făcut pe aceștia să se gândească, probabil, la gruparea lor într-o Asociație care să le susțină interesele. Se pare însă că de această situație au vrut să profite o serie de persoane de o moralitate

²³⁸ *Ibidem*, dosar nr. 3 / 1908, f. 3 - 3 verso.

²³⁹ *Ibidem*.

²⁴⁰ *Ibidem*, f. 4.

²⁴¹ *Ibidem*, f. 25.

îndoielnică. La această tristă realitate face referire Raportul Secției de Jandarmi Mărășești către Compania de Jandarmi Putna din 26 martie:

„Am onoare a raporta că cu ocazia diferitelor inspecțiuni și patrulări ce am făcut prin comunele din raza acestei secții, am fost informați indirect că diferiți veterani din întregul județ, sunt chemați din când în când la Focșani de către un șef al lor, anume Anghel Grigoraș, care le promite în numele Domnului Prefect al Județului diferite îmbunătățiri a soartei veteranilor; iar în schimb le pretinde diferite sume de bani, fără a le elibera vreo chitanță de primirea banilor. În acest scop am făcut întrebare veteranului Grigore Ene din comuna Pădureni, care mi-a răspuns că în adevăr, a fost chemat la Focșani în mai multe rânduri de șeful lor, Anghel Grigoraș, care a spus că el le va susține ori și unde dreptatea veteranilor din județ, însă îi trebuie bani de cheltuială și să dea fiecare veteran câte cât poate, fără să primească vreo chitanță.

Acest veteran ne-a prezentat și una carte poștală trimisă printr-un om expres, nu prin poștă, și mi-a declarat că a dat până în prezent 25 lei în diferite rânduri șefului lor.

Am mai întrebat pe veteranul Nicolae Sandu din comuna Mărășești, care de asemenea mi-a declarat că a fost chemat de șeful lor la Focșani, căruia i-a dat până în prezent suma de lei 5, pentru diferite cheltuieli.

Față de cele expuse mai sus, cu onoare vă rog să binevoiți a dispoza cercetarea aceluia șef al veteranilor, anume Anghel Grigoraș din Focșani, care credem că este un escroc ordinar”²⁴².

La 28 martie 1908, Prefectura cerea Poliției Orașului Focșani „să pue în vedere numitului Anghel Grigoraș, șeful veteranilor, a se prezenta mâine 1 aprilie la Prefectură”²⁴³

În vara aceluiași an, mai mulți veterani din județul Putna ceruseră Ministerului de Război să intervină la Ministerul de Finanțe să fie scutiți de plata impozitului personal și la Ministerul Lucrărilor

²⁴² Ibidem, f. 14 - 14 verso.

²⁴³ Ibidem, f. 13.

Publice, pentru a fi scutiți de prestație. La 11 iulie 1908, Ministerul de Război rezolvase această problemă ²⁴⁴.

O altă doleanță a veteranilor putneni, nesoluționată însă, a fost aceea a scutirii de pază comunală. La 13 iulie 1908, opt veterani din Mărășești înaintau Prefecturii următoarea cerere: „*Subsemnații, locuitori domiciliați în comuna Mărășești din județul Putna, veteranii care am luat parte în resboiul pentru Independență la 1877 / 1878, cu tot respectul reclamăm Domniei Voastre că ne vedem obligați a face paza de zi și de noapte în comună, pe care din cauză că am ajuns la bătrânețe și mulți dintre noi au rămas și sunt suferinzi din timpul campaniei, ne este cu neputință a mai face acest serviciu. De aceea vă rugăm respectuos, Domnule Prefect, ca pe un părinte al nostru, să binevoiți a dispune ca să fim dispensați în viitor de a face această pază*” ²⁴⁵

Însărcinată să rezolve cazul, la 24 iulie 1908, Pretura Plasei Mărășești răspundea următoarele: „... *nefiind nici un text de lege, care să-i scutească de a face paza de zi și de noapte în comună, cum cer ei și, deoarece n-au ajuns încă la vârsta de 60 ani împliniți, credem, că numai printr-o jurisprudență li s-ar putea da satisfacție*” ²⁴⁶

În același an 1908, veteranii putneni au avut o frumoasă inițiativă, la care face referire următoarea fonogramă transmisă administratorilor de Plase de către Prefectură la 17 iunie: „*Luându-se inițiativa înființării unui drapel al veteranilor din acest județ, Dl Anghel Grigoraș din Focșani, delegatul Secțiunii Putna, se va adresa cu liste de subscripție în arătatul scop, tuturor veteranilor din județ. Comunicați aceasta prin primăriii respectivi, celor cărora se adresează subscripția, arătându-le că pot avea încredere că suma se adună în scopul sus arătat*” ²⁴⁷

²⁴⁴ Ibidem, f. 21.

²⁴⁵ Ibidem, f. 24.

²⁴⁶ Ibidem, f. 23.

²⁴⁷ Ibidem, f. 30.

Dintr-o statistică a vremii rezultă că, dintre veteranii din 27 de comune, 225 mai erau în viață, 105 fiind decedați ²⁴⁸. Cei care, grație voinței Atotputernicului, se mai bucurau de lumina zilei, dădeau contemporanilor exemple de patriotism veritabil. În opinia celor din Nămolosa - Sat, de exemplu, „*Regina este considerată ca mama blândă, iubitoare și miloasă. Și astăzi veteranii cu drag își amintesc de grija ce avea pentru a alina durerile celor răniți în războiul pentru neamul din 1877*” ²⁴⁹

Toți veteranii aveau un cult pentru Carol I, pe care-l considerau făuritorul independenței noastre naționale, garantul existenței și prosperității țării ²⁵⁰

Veteranii din Ruginești, care sunt cu adevărat respectați de comunitatea locală, „*cu mândrie vorbesc de izbânzile războiului*” ²⁵¹

Un document de la finele anului 1927 face referire la un veteran focșănean din timpul Războiului de Independență, care fusese înproprietărit în Dobrogea:

*„Ministerul Afacerilor Străine
Cancelaria Ordinelor*

*În baza Înalțului Decret Regal No. 1320 din 9 mai 1927,
paragraful B, articolul II.*

*Se eliberează Domnului Focșa Ioan, caporal veteran din
războiul 1877 - 1878 comuna Sarichiol, județul Tulcea.*

*Brevetul de față, prin care i se conferă Medalia
Comemorativă a Proclamării Independenței instituită de M.S. Regele
Ferdinand I pentru a comemora al cincizecelea an al Independenței
României. Odată cu acest Brevet s-au remis și însemnele.*

²⁴⁸ Ibidem, dosar nr. 32 / 1908, passim.

²⁴⁹ Ibidem, f. 220 verso.

²⁵⁰ Ibidem, f. 211.

²⁵¹ Ibidem, f. 285.

*București, 28 decembrie 1927
Ministerul Afacerilor Străine,
Cancelar al Ordinilor,*

Nicolae Titulescu”²⁵².

La 28 octombrie 1928, la Constanța aveau loc Serbările Semicentenarului Dobrogei²⁵³, eveniment la care aveau să fie prezenți și veteranii putneni din Războiul de Independență, printr-o delegație. Numărul celor care ar fi dorit să participe la solemnitate era mult mai mare, dar sănătatea veteranilor, trecuți de 80 de ani, a făcut ca dorința lor să nu se poată împlini.

Câțiva dintre ei încă mai puteau lucra la câmp; despre ceilalți însă, referirile făcute de autoritățile locale sunt grăitoare: „*Debili. Nu pot rezista la drum*”²⁵⁴; „*nu s-au putut găsi veterani care să corespundă condițiilor de sănătate și rezistență spre a putea suferi greutățile călătoriei și oboseala din ziua serbării*”²⁵⁵; vârsta înaintată²⁵⁶, „*infirmi și cu neputință*”²⁵⁷, unii erau orbi, căzuți la pat și slăbiți²⁵⁸. Cert este că numărul lor era la acea vreme de 213, în întreg județul Putna²⁵⁹.

În 1932, la Coțofănești înceta din viață veteranul Gheorghe V. Glodeanu, care fusese decorat cu „*Trecerea Dunării*”, „*Luarea*

²⁵² S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani Documente, Pachetul nr. 3, doc. nr. 135, f. 1.

²⁵³ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 38 / 1928, f. 86.

²⁵⁴ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Comunei Negriștești, dosar nr. 2 / 1928, f. 134.

²⁵⁵ Idem, fond Pretura Plasei Mărăști, dosar nr. 11 / 1928, f. 104.

²⁵⁶ *Ibidem*, f. 105.

²⁵⁷ *Ibidem*, f. 108.

²⁵⁸ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 38 / 1928, f. 83.

²⁵⁹ *Ibidem*, *passim*.

Griviței”, „Medalia Jubiliară” din 1906 și „Proclamarea Independenței”²⁶⁰.

Pentru anul 1933, documentele amintesc de șase veterani din comunele Răstoaca²⁶¹, Străoane de Jos, Vizantea²⁶² și Vulturii²⁶³, decorați cu „Trecerea Dunării” și „Medalia Jubiliară Carol I”. Au fost toți soldați, provenind din unitățile de călărași și dorobanți, contingentele 1875 - 1877.

Primăria Comunei Vizantea informa Prefectura putneană, la 14 noiembrie 1933, că în comună există „un bătrân cu numele de Iojă Lădaru care ne-a declarat că a împlinit de vreo 2 - 3 ani o sută de ani și că a făcut armata pe timpul Domnitorului Cuza. Acest bătrân se găsește într-o stare foarte rea, fiind zile în care nu are ce mânca, din cauză că nu-i dă nimeni nici un ajutor”²⁶⁴.

Într-o situație asemănătoare se afla, șase ani mai târziu, veteranul Sandu Radu din Spulber. La 13 iunie 1939, el înainta Prefecturii Județului Putna următoarea cerere: „Subsemnatul Sandu Radu, veteran din Războiul 1877 - 1878, cu domiciliul în comuna Spulber, județul Putna, fiind bătrân și fără putere, lipsit și de mijloace de trai, respectuos vă rog să binevoiți a interveni către Excelența Sa Domnul Rezydent Regal spre a-mi acorda un ajutor spre a-mi putea târî mai departe greutatea bătrâneții”²⁶⁵. Consternarea conducerii județului rezultă din rezoluția pusă pe document: „Se va interveni la Comună să raporteze de ce acest veteran nu are pensie? De ce, dacă a avut copil mort în război, nu a căpătat nici un sprijin?”²⁶⁶.

Peste numai câteva zile, la 19 iunie 1939, prefectul Județului Putna, colonelul Alexandru Cristescu, trăgea la răspundere pe primarul din Spulber: „Motivați de cererea locuitorului Sandu Radu,

²⁶⁰ Ibidem, dosar nr. 47 / 1934, f. 15.

²⁶¹ Ibidem, dosar nr. 98 / 1933, f. 137.

²⁶² Ibidem, f. 207.

²⁶³ Ibidem, f. 223.

²⁶⁴ Ibidem, f. 210.

²⁶⁵ Ibidem, dosar nr. 29 / 1939, f. 52.

²⁶⁶ Ibidem.

*Veteran din Războiul 1877 - 1878, din acea comună, din care reese că, fiind bătrân și fără putere, lipsit de mijloace de trai, este expus să moară de foame, vă rugăm să ne raportați, de ce numitului nu i s-a făcut nici o pensie, mai ales că și fiul său a murit în război”*²⁶⁷

Primăria Comunei Spulber avea să informeze Prefectura Județului Putna că veteranul în cauză deține, de drept, 4,75 ha pământ. În fapt, acesta a fost împărțit între cei patru feciori ai săi care, drept răsplată, nu mai au grijă de tatăl lor, motivând că și ei, la rândul-le, sunt împovărați de griji și nevoi²⁶⁸

Din ordinul Prefecturii, primarul din Spulber i-a chemat pe băieții veteranului pentru a le atrage atenție asupra unui lucru pe care îl știau deja foarte bine: *„este o rușine să nu aibă grijă de părintele lor, obligându-i pe rând să-i poarte de grijă”*²⁶⁹ Ei și-au luat angajamentul că își vor revizui comportamentul, având mai mulți martori, inclusiv autoritățile comunale²⁷⁰

Măsura luată era însă insuficientă pentru ca veteranul din Spulber să aibă garantată supraviețuirea. Astfel, la 29 noiembrie 1939, Prefectura Județului Putna trimite Rezidenței Regale a Ținutului Dunărea de Jos de la Galați următoarea Adresă: *„Avem onoare a vă înainta în original petițiunea veteranului de Război Sandu Radu, din comuna Spulber acest județ, prin care solicită un ajutor bănesc pentru a-și căuta sănătatea, fiind bătrân, bolnav și lipsit de mijloace, rugându-vă să binevoiți a dispune aprobarea. Totodată arătăm că numitului i s-a mai acordat de către Ținut un ajutor de lei 1500, din bugetul aceluia Ținut”*²⁷¹ Din lipsă de fonduri, instituția solicitată a fost nevoită să nu dea curs cererii²⁷².

După cum rezultă din Adresa trimisă de Ministerul Afacerilor Interne Prefecturii putnene la 4 martie 1948, Ministerul Apărării

²⁶⁷ *Ibidem*, f. 53

²⁶⁸ *Ibidem*, f. 57.

²⁶⁹ *Ibidem*, f. 58.

²⁷⁰ *Ibidem*, f. 75 - 77.

²⁷¹ *Ibidem*, f. 90.

²⁷² *Ibidem*, f. 91.

Naționale dorea să ajute financiar veteranii din Războiul de Independență. Pentru aceasta trebuia să întocmească o statistică, în vederea cunoașterii exacte a numărului veteranilor. Drept urmare Prefectura din Focșani trebuia să trimită o situație referitoare la veteranii din județul Putna ²⁷³.

Aflăm cu această ocazie care erau ultimii veterani ai Războiului de Independență din acest județ, aflați în viață. Astfel, în orașul Focșani, situația era următoarea:

- Gheorghiu Ștefan, strada Câmpului nr. 33, soldat; nu avea nici un venit

- Codreanu Victoria, strada Știrbei Vodă nr. 9, soția unui veteran decedat, soldat; deținea o casă cu două camere

- Ana Tatulescu, strada Republicii nr. 38, soția unui veteran decedat, sergent; avea o casă cu patru camere.

La Odobești, doar doi veterani mai erau în viață, având o situație materială precară:

- Petrache Constantinescu, strada Eremia Grigorescu nr. 18, sergent

- Șelaru Vasile, strada 23 August nr. 83, sergent ²⁷⁴.

La finele acestor modeste rânduri, o tulburătoare întrebare se impune a fi pusă: oare nu cumva societatea românească, în ansamblul ei, ar fi trebuit să facă mai mult (dacă nu cumva chiar mult mai mult) pentru această generație sacrificată întru cauza întregii țări ?

²⁷³ *Ibidem*, dosar nr.132 / 1948, f. 1.

²⁷⁴ *Ibidem*, f. 9.